

ЕВРОПЕЙСКА МРЕЖА ЗА МИГРАЦИЯ

ГОДИШЕН НАЦИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА ПОЛИТИКИТЕ В ОБЛАСТТА НА МИГРАЦИЯТА И УБЕЖИЩЕТО

В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2015 Г.

*Докладът е изготвен с финансовата подкрепа на Европейската комисия и
Министерство на вътрешните работи на България*

РЕЗЮМЕ

Настоящият доклад за изминалата 2015 година на Националната контактна точка на Европейската мрежа за миграцията (EMN) съдържа обзор на най-важните дебати, както и на правните и политическите инициативи в сферата на миграцията и предоставянето на международна закрила в страната. В него се поставя акцент върху мерките, които страната ни е предприела, за прилагане на Глобалния подход по въпросите на миграцията и мобилността, Плана на действие на ЕС по отношение на миграционния натиск, Стратегията на ЕС за премахване на трафика на хора и Европейската програма за интеграция на граждани на трети страни. Докладът съдържа преглед на общата структура на институционалната и правоприлагащата система в България в сферата на миграцията, предоставянето на международна закрила и интеграцията и дава обяснение за основните изменения, настъпили в нея през 2015 г.

През изтеклата година основните дискусии, свързани с миграцията, интегрирането на имигрантите и предоставянето на международна закрила, засягат следните въпроси:

- Намирането на баланс между сигурността и зачитането на човешките права в рамките на системата за предоставяне на закрила и в контекста на нарастващия брой на влизащите в страната търсеци закрила лица;
- Защита на националните граници на Република България като външни граници на ЕС в условията на засилващ се миграционен натиск.

Най-важните правни мерки в областта на миграцията, предоставянето на закрила и интеграцията, приети през 2015 г., бяха следните:

- *Закон за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците, с който се въвеждат във вътрешното право: Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и Съвета относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или*

лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (наричана по-нататък *Директива за определянето*); *Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и Съвета за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила*; и *Директива 2013/32/ЕС относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила*;

- Изменение на съответните разпоредби в Наказателния кодекс, предвиждащи по-тежки наказания и включващи нови състави за каналджийство;
- *Проектозакон за трудовата миграция и трудовата мобилност* е одобрен от Министерски съвет (Решение № 1018 от 23 декември 2015), внесен е в Народното събрание и се очаква да влезе в сила през м. май 2016 г.
- *Инструкция за изменение и допълнение на Инструкция за взаимодействие между Министерството на отбраната и Министерството на вътрешните работи*, която урежда логистичното подпомагане от страна на въоръжените сили на органите на МВР, осъществяващи охраната на държавната граница;

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад е изготвен в съответствие със Секция 9, подсекция 1 на Решение 2008/381/ЕО на Съвета от 14 май 2008 г., с което се създава Европейска мрежа за миграцията, както и с изискването годишните доклади на националните звена за контакт, отразяващи положението с миграцията и убежището в страните членки, да включват и настъпилите политически промени, както и статистически данни. Настоящият годишен доклад по въпросите на миграцията и убежището е създаден в отговор на необходимостта от информация на общностните институции и на властите и специализираните институции на страните членки: предоставяйки актуална, обективна, достоверна и сравнима информация относно тези феномени, се надяваме да подпомагаме политиките на ЕС в тази област (Секция 9, подсекция 1, Решение 2008/381/ЕО на Съвета).

Седмият доклад за България е изготвен в съответствие с насоките на Европейската мрежа за миграцията относно структурата на този тип доклади. Докладът предлага общ преглед на най-важните политически дейности и дебати, както и настъпилите нормативни изменения и конкретни мерки в сферата на миграцията, убежището и интеграцията в България в периода 1 януари – 31 декември 2015 г. Докладът е изготвен от Националното звено за контакт на Европейската мрежа за миграцията към Министерството на вътрешните работи на България.

Методология

Докладът се основава на **данни** от широк кръг източници, с което цели да предостави актуална, обективна, достоверна и сравнима информация относно миграцията и убежището. По неговото съдържане са проведени консултации с всички специализирани държавни органи (Министерството на вътрешните работи, Държавната агенция за бежанците, Министерството на труда и социалната политика и др.). Консултирани са най-вече от публично достъпни правителствени документи, стратегии, планове за действие, годишни

отчети, непубликувани доклади и др. В някои случаи са използвани и мнения и публикации по темата на неправителствени или международни организации.

Информацията за правните аспекти в доклада се основава на свободен достъп и абонамент за юридическите информационни системи, както и на интернет-сайтовете на Народното събрание и институциите и организациите, чиито мнения се цитират.

Анализът на политическите и правните дебати се основава предимно на интернет-източници, на печатни и електронни вестници, както и на публичните изявления на министри и други представители на властта.

Термини и дефиниции

Използваната в доклада терминология се основава на Речника на Европейската мрежа за миграцията. Отделните термини, които препращат по-специално към законовата уредба в България, обикновено са допълнени с обяснения в самия текст или под линия.

1.1. Институционална структура на политиката по миграция и предоставяне на закрила

През 2015 г. структурата на държавните институции, отговорни за провеждането на политиките по миграция и предоставяне на закрила, не бе променена в сравнение с предшестващата година.

Националният съвет по миграция и интеграция (НСМИ) бе създаден през февруари 2015 г.¹ на мястото на бившия Национален съвет по миграционна политика (НСМП), закрит предишната година (17.04.2014)². НСМИ е колективен консултативен орган за формулиране и координация на изпълнението на държавните политики в областта на миграцията и интеграцията на чужденци, търсещи или получили закрила в Република България. Негови председатели са вицепремиерите и министрите на вътрешните работи и министърът на труда и социалната политика, а членове са: заместник-министрите на труда и социалната политика, на вътрешните работи, на правосъдието и на външните работи, както и председателят на Държавната агенция за бежанците, председателят на Държавната агенция за закрила на детето, представител на Управителния съвет на Националното сдружение на общините в Република България, заместник-председателят на Държавна агенция "Национална сигурност", директорите на Главна дирекция "Гранична полиция" и на дирекция "Миграция" на Министерството на вътрешните работи и секретарят на Националната комисия за борба с трафика на хора³.

Министерството на вътрешните работи (МВР) има две основни структури с компетенции по проблемите на миграцията. **Дирекция „Миграция“ (ДМ)** представлява специализирана

¹ Държавен вестник, бр. 12, 13.02.2015. Постановление на Министерския съвет № 21/05.02.2015 г.

² НСМП е създаден в съответствие с Националната стратегия за миграция, убежище и интеграция (2011-2020 г.) и е закрит с Постановление на Министерския съвет № 86/ 17.04.2014 г. (Държавен вестник, бр. 36, 25.04.2014).

³ http://nsmp.mvr.bg/Za_nas/sastav.htm

структура в рамките на МВР, която отговаря за координирането на миграционните процеси, както и за регулацията и контрола на миграцията на граждани от трети страни, пребиваващи в България. Тя предоставя и административни услуги на гражданите на ЕС, гражданите на държави страни по Европейското икономическо пространство и Конфедерацията Швейцария и се занимава с чуждите граждани, които следва да бъдат експулсирани или принудително отведени до държавната граница, до страна на произход или трета сигурна страна. В рамките на областните дирекции на МВР са обособени и миграционни звена. **Главна дирекция „Гранична полиция“ (ГДГП)** отговаря за граничния контрол, защитата на държавните граници, както и за противодействието на нелегалната миграция и трафика на хора. ГДГП има областни звена – Регионални дирекции на Гранична полиция (РДГП), които се ръководят от директора на ГДГП.

В рамките на **Министерството на външните работи (МВнР)** работи Дирекция **„Консулски отношения“**. Българските представители в чужбина отговарят за издаването на визи и за взаимодействието с компетентните български институции и визови служби на страните-членки при осъществяване на визовия режим, издаването на национални визи и издаването на шенгенски визи при включването на България в Шенгенското пространство. Дирекция **„Консулски отношения“** поддържа Национална визова информационна система, обслужвана от Националния визов център. Тя се поддържа в съответствие с изискванията на ЕС и Шенген и с оглед създаването и поддържането на Център за визов контрол. В рамките на тази система молбите за издаване на визи се депозират в консулските бюра, но решенията за тяхното издаване се вземат от Дирекцията **„Консулски отношения“**, както и от Държавна агенция **„Национална сигурност“**.

Министерството на труда и социалната политика (МТСП) отговаря за формулирането и осъществяването на политики за приема на граждани от трети страни на трудовия пазар в страната, подписването на двустранни трудови и социално-осигурителни споразумения с трети страни, както и за подпомагане на българските граждани в други страни-членки и на граждани на други страни-членки в България при реализиране на техните трудови и социално-осигурителни права като граждани на ЕС.

Агенцията по заетостта (АЗ) представлява изпълнителна агенция, подчинена на МТСП, която отговаря за осъществяването на политиката за защита на пазара на труда и за регламентираното допускане до трудовия пазар на граждани от трети страни. В бюрата по труда се регистрират търсещите работа в България граждани на ЕС. АЗ подпомага българските граждани при настаняване на работа в чужбина в рамките на международните договорености и трудови спогодби, по които България е страна, и на информационната и трудово-посредническа мрежа на европейските служби по заетостта EURES.

Дирекция **„Българско гражданство“** в **Министерство на правосъдието (МП)** има компетенции за приемането и проверката на молбите и предложенията за предоставяне на българско гражданство. Тя организира координацията на процедурите по предоставяне на гражданство на междуинституционално равнище.

Държавната агенция за бежанците (ДАБ) при **Министерския съвет** представлява юридическо лице, финансирано от държавния бюджет, със седалище в столицата и териториални звена в провинцията. Неговите функции включват вземане на решения

относно молбите за международна закрила, сътрудничество с другите страни-членки на ЕС във връзка с прилагането на Регламента от Дъблин, както и с другите компетентни български институции при решенията за отказ от предоставяне на статут на кандидатите за международна закрила. Агенцията се ръководи от председател, който направлява, координира и контролира осъществяването на държавната политика по предоставяне на статут на бежанци и хуманитарен статут на чужденците в Република България. Регионалните звена на ДАБ включват един транзитен и три регистрационно-приемателни центрове за търсещи закрила лица, като столичният регистрационно-приемателен център се състои от три отделни подразделения.

Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ) към Министерския съвет организира и координира взаимодействието между различните агенции и организации, осъществяващи разпоредбите на Закона за борба с трафика на хора. Комисията определя насоките и ръководи националните политики за противодействие на трафика на хора. Важна част от функциите на Комисията е организирането на кампании за информиране, образование и осведоменост за този феномен сред рисковите групи и обществеността като цяло.

Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС) е между институциите, които противодействат на миграционния натиск върху България, произтичащ от възможното проникване на националната територия на лица, свързани с международни терористични организации или с организирани престъпни групи, действащи на българска територия.

Националният съвет по трудова миграция (НСТМ) към Министъра на труда и социалната политика се ръководи от заместник-министъра на труда и социалната политика, негови членове са представители на държавни институции (министерствата на правосъдието, външните работи, вътрешните работи, образованието и науката, и Държавната агенция за българите в чужбина), профсъюзите и работодателските организации. НСТМ преценява необходимостта от трудови ресурси в отделните сектори на трудовия пазар и взема решения за сключване на двустранни споразумения относно трудовата миграция⁴.

Комисии към Президента на Република България

Комисията по убежището е звено към Вицепрезидента на Република България, на когото Президентът възлага функциите в съответствие с член 98, ал.10 от Конституцията на Република България (относно предоставянето на убежище). Комисията има съвещателни функции, които се реализират чрез редовни дискусии. Комисията изготвя обосновани предложения, относно вземането на решение по всяка молба за предоставяне на убежище, изпратена до Президента на Република България. Комисията може да покани на заседанията си представители на НПО, като последните не разполагат с право на глас.

Комисията по българско гражданство и българи в чужбина е постоянно звено към Президентската администрация, което има съвещателни функции. Комисията обслужва Вицепрезидента на Републиката, на когото държавният глава е възложил със специално решение осъществяването на функциите по член 98 ал.9 от Конституцията на страната.

⁴ http://www.saveti.government.bg/web/cc_53/1

Комисията подпомага вицепрезидента в осъществяването на политиката спрямо българите в чужбина.

Частични компетентности в сферата на миграцията и убежището в съответствие с техните специфични мандати имат и **Министерството на икономиката, Министерството на образованието и науката, Министерството на здравеопазването, Държавна агенция за закрила на детето и Държавна агенция за българите в чужбина.**

1.2. Структура на правната система в областта на миграцията и убежището

Основните закони, свързани с реализирането на политиката на убежище и миграция в България са:

Закон за убежището и бежанците⁵, Закон за българското гражданство⁶, Закон за българските лични документи⁷, Закон за българите, живеещи извън Република България⁸, Закон за борба с трафика на хора⁹, Закон за насърчаване на заетостта¹⁰, Закон за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства¹¹, Закон за чужденците в Република България¹², Наказателен кодекс /по отношение на наказанията за нелегална миграция и трафик на хора/¹³, Закон за признаване на професионални квалификации¹⁴, подзаконовите актове, организационните правилници на компетентните институции, както и законите по здравеопазване, образование и другите сфери, които имат специфични разпоредби спрямо мигрантите. Законовата рамка за чуждестранните инвестиции също е релевантна.

2. ПРЕГЛЕД НА ПОЛИТИКИТЕ В СФЕРАТА НА МИГРАЦИЯТА И УБЕЖИЩЕТО

⁵ Закон за убежището и бежанците ДВ 54/31.05.2002 г., <http://lex.bg/laws/ldoc/2135453184> (7 март 2014)

⁶ Закон за българското гражданство, ДВ 136/18 ноември 1998 г., <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2134446592> (7 март 2014).

⁷ Закон за българските лични документи, ДВ 93/11 август 1998 г., <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2134424576> (7 март 2014)

⁸ Закон за българите, живеещи извън Република България, ДВ 30/11 април 2000 г., <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2134916612> (7 March 2014)

⁹ Закон за борба с трафика на хора, ДВ 46/20 Маю 2003 г., <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135467374> (7 март 2014)

¹⁰ Закон за насърчаване на заетостта, ДВ 112/29 декември 2001 г., <http://lex.bg/laws/ldoc/-12262909> (7 март 2014)

¹¹ Закон за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства, ДВ 80/3 октомври 2006 г.), <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135535758> (7 март 2014)

¹² Закон за чужденците в Република България, ДВ 153/23.12.1998), вж.: <http://lex.bg/>

¹³ Наказателен кодекс, ДВ 26/2 април 1968 г., <http://lex.bg/laws/doc/1589654529> (2 март 2014 г.)

¹⁴ Закон за признаване на професионални квалификации, ДВ 13/8 февруари 2008 г. <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135579101> (7 март 2014)

2.1. Политически промени

Промени в политическите и експертни отговорности в областта на миграцията и убежището

През 2015 г. се осъществиха някои институционални реформи, които доведоха до промяна на компетенциите на някои институциите, работещи по въпросите на миграцията и убежището.

През м. февруари 2015 г. бе създаден¹⁵ **Националният съвет по миграция и интеграция (НСМИ)** като колективен консултативен орган за формулиране и координация на изпълнението на държавните политики за управление на миграционните потоци и интеграция на чужденци, търсещи или получили закрила в Република България, на мястото на бившия Национален съвет по миграционна политика (НСМП), закрит през предходната година (17.04.2014)¹⁶.

През м. март 2015 г. за министър на вътрешните работи бе назначена Румяна Бъчварова, която пое поста от подалия оставка министър Веселин Вучков. Министър Бъчварова е и заместник министър-председател по коалиционна политика и държавна администрация. През м. март 2015 г. за председател на Държавната агенция „Национална сигурност“ бе назначен Димитър Георгиев. През м. май 2015 г. за директор на Дирекция „Миграция“ в МВР бе назначен Николай Николов. През м. януари 2015 г. за председател на Държавната агенция за бежанците бе назначен Никола Казаков, който заемаше същия пост в периода 2010 – 2013г.¹⁷.

През 2015 г. Дирекция „Миграция“ на МВР е върната като самостоятелна структура на МВР, отделна от Главна дирекция „Гранична полиция“. Съгласно чл. 37 от Закона за Министерството на вътрешните работи¹⁸ Дирекция „Миграция“ е отделно юридическо лице, каквито са главните дирекции, областните дирекции, няколко други ключови дирекции и Академията на МВР.

Поради увеличения миграционен поток и възникналите затруднения при управлението на граничния контрол през 2015 г. бяха приети разпоредби, уреждащи участието на въоръжените сили в опазването на държавните граници. През м. февруари 2015 г. бяха приети изменения в Инструкцията за взаимодействие между Министерството на отбраната и Министерството на вътрешните работи¹⁹. Съгласно новия чл. 5а, въоръжените сили при необходимост оказват съдействие на гранична полиция за наблюдение и контрол на държавната граница срещу незаконен трафик на оръжие и въоръжени провокации на държавната граница. Задачите могат да включват: транспортиране на хора; съхранение и транспортиране на материални ресурси; оказване на специализирана техническа помощ при извършване на обслужване и ремонт на техника; евакуация на техника и имущества; обмяна

¹⁵ Държавен вестник, бр. 12, 13.02.2015. Постановление на Министерския съвет № 21/05.02.2015 г.

¹⁶ НСМП е закрит с Постановление № 86 на Министерския съвет от 17.04.2014 (Държавен вестник, бр. 36, 25.04.2014).

¹⁷ Г-н Казаков бе освободен през м. февруари 2016 г., а на председателското място през м. март 2016 г. бе назначена Петя Първанова.

¹⁸ Закон за Министерството на вътрешните работи, Държавен вестник, бр. 53, 27.06. 2014, достъпен на: <http://www.lex.bg/laws/ldoc/2136243824>

¹⁹ Инструкцията № М-3 от 18 юли 2011 г. за взаимодействие между Министерството на отбраната и Министерството на вътрешните работи, ДВ 60/5 август 2011 г.: <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135744408>

на опит и обучение на специалисти по ремонт и на водачи на специализирана техника; безвъзмездно предоставяне в управление на движими вещи и други задачи в съответствие с действащото законодателство. За посочените съвместни действия Министерството на вътрешните работи и Министерството на отбраната разработват съвместен оперативен план, но на военнослужещите от въоръжените сили не могат да се възлагат задачи за изпълнение на правомощия на органи по Закона за Министерството на вътрешните работи²⁰.

През 2015 г. Националният съвет по миграция и интеграция (НСМИ) актуализира и прие Национална стратегия в областта на миграцията, убежището и интеграцията (2015 – 2020) (НСМУИ), действаща в момента²¹. Новата национална стратегия е рамковият документ, в който са заложили националните приоритети и цели за управление на миграцията, включително и в областта на убежището, като в основата ѝ е залегнало двоякото разбиране за миграцията като източник на работна сила, необходима на националната икономика, и потенциална заплаха за националната сигурност.

2.2. Преглед на основните дебати в сферата на убежището и миграцията

Обществените и политическите дебати в областта на миграцията, убежището и интеграцията през 2015 г. засягаха основно въпроси, свързани с убежището и най-вече с достъпа на търсещите закрила и отношението към тях и естеството на мерките за противодействие на незаконната миграция. Големият поток на търсещи закрила лица в Европа през годината предизвика разгорещени обществени и политически дебати за адекватността на политиките и мерките в сферата на убежището както на национално, така и на европейско равнище. Сред темите, които се дискутираха най-усилено и предизвикваха противоположни мнения, бяха политиката на „отворени врати“, обявена от германския канцлер Ангела Меркел и отрицателните ефекти от бежанската вълна, изтъквани от някои националистически партии, обосновани от тях на културните и религиозни различия и като цяло неблагоприятното икономическо положение в страната. Трябва да се отбележи, че термините „незаконни мигранти“, „търсещи закрила“ и „бежанци“ често биват смесвани и употребявани като взаимно заменяеми в потока на антиимигрантската реторика. Публичният дебат не на последно място засягаше и остри критики към или подкрепа на политиката на отблъсквания на границата от страна на полицията. Части от населението на различни места в страната (Харманли и Радомир) излязоха на публични протести, изразявайки опасенията си от предстоящото отваряне на приемателни центрове в съответните общини²². В същото време бяха организирани и някои граждански акции и шествия в подкрепа на бежанците²³.

²⁰ В началото на 2016 г. със закон бе прието, че българските въоръжени сили могат да участват в охраната на националните граници (Закон за изменение и допълнение на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, ДВ бр. 17 от 2016 г.: <http://www.parliament.bg/bg/laws/ID/29770>). Съгласно нова разпоредба от Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България (чл. 57, ал. 2-3), изпълнението на задачите се възлага на въоръжените сили с акт на Министерския съвет, с който се определя и финансовото и ресурсното осигуряване на участието им. Министърът на отбраната определя правила за използване на сила при изпълнението на тези задачи по предложение на началника на отбраната.

²¹ Решение № 437 на Министерския съвет от 12.06.2015 г., <http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=963>

²² ПРОТЕСТИТЕ В ХАРМАНЛИ НА 28 ФЕВРУАРИ 2015 Г.: [HTTP://DARIKNEWS.BG/VIEW_ARTICLE.PHP?ARTICLE_ID=1401721](http://DARIKNEWS.BG/VIEW_ARTICLE.PHP?ARTICLE_ID=1401721), И НА 1 МАРТ 2015

3. МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА (УБЕЖИЩЕ)

3.1. Предистория и общ контекст

След 1993 г., когато България ратифицира Конвенцията на ООН за статута на бежанците и придружаващия Протокол от 1967 г., сравнително малко на брой лица търсят убежище в България – средния брой на молбите за убежище е 1000 на година. Тази тенденция обаче се промени значително през 2013 г., когато в страната започнаха да влизат все повече лица в резултат от конфликта в Сирия и да търсят закрила у нас. Броят на молбите за закрила между 2012 и 2015 г. нарастваше всяка година, като през 2012 те бяха 1 387, през 2013 – 7 144, през 2014 г. – 11 081, а през 2015 г. – 20 391. В периода 2013 – 2015 г. международна закрила бе предоставена на 15 059 души, като на 10 053 от тях бе даден бежански статут, а на останалите 5 006 – хуманитарна закрила²⁴. През 2015 г. бе регистрирано увеличение на броя на молби за убежище от иракски и афганистански граждани и понижаване на броя на молбите от сирийски граждани²⁵.

В отговор на нарасналия брой търсещи закрила лица през 2013 и 2014 г. българското правителство прие редица бързи мерки, съответстващи на техните нужди, на международните стандарти в областта и на поетите от страната международни задължения. Нововъведения бяха направени в следните сфери: разширяване на капацитета на центровете за приемане и настаняване на търсещи закрила лица; гарантиране на адекватна хуманитарна помощ (вкл. храна, облекло, отопление, медицинско обслужване); ускоряване на процедурите за регистрация и подобряване на процедурите за предоставяне на статут; изграждане на административен капацитет по отношение на процедурите за приемане на търсещи закрила лица и за предоставяне на закрила (т.е. назначаване и обучаване на нови служители на съответните позиции); създаване на нови експертно-административни структури като отдел „Информация и анализи“ към Дирекция „Международна дейност“ през 2014 г., по-късно преименуван на „Информация за страни на произход и анализи“, както и отдел „Адаптация“ към новосъздадената дирекция „Социална дейност и адаптация“ в ДАБ.

Г.: <https://news.bg/politics/protest-sreshtu-bezhantsite-se-provede-v-harmanli.html>, КАКТО И В РАДОМИР НА 22 ОКТОМВРИ 2015: <http://news7.bg> И В СОФИЯ НА 21 НОЕМВРИ 2015 Г.: <http://kanal3.bg/news/bulgaria/society/20057-protest-v-sofiya:-van-nelegalnite-imigranti-ot-bulgariya>.

²³ В София на 10

юли: http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2015/07/10/2570104_dnes_shte_se_provede_protest_sreshtu_policeiskoto/ и на 12 септември 2015 г.: <http://novanews.novatyv.bg/>

²⁴ По официални данни, предоставени от ДАБ и МС, достъпни на: <http://www.aref.government.bg/?cat=8>, 25 март 2016.

²⁵ Официално писмо от ДАБ № РД13-131/28 март 2016 г. През първото тримесечие на 2015 г. броят на молбите за убежище от иракски и афганистански граждани е нараснал с 14,7% и 27,17 % съответно от общия брой молби, а през последното тримесечие – съответно с по 46,5% и 38,21%. Същевременно, броят на молбите за убежище от сирийски граждани е намалял с 45% през първото и с 12% през второто тримесечие на годината.

3.2. Промени в правната рамка

През 2015 г. Законът за убежището и бежанците (ЗУБ) бе изменен и допълнен на два пъти:

Закон за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците от м. октомври 2015 г.

Първите важни изменения и допълнения на ЗУБ бяха приети на 2 октомври и влязоха в сила на 16 октомври 2015 г. С тях се транспонира във вътрешното право Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (наричана по-нататък Директива за определянето) и Директива 2013/33/ЕС на Европейския парламент и Съвета за определяне на стандарти относно приемането на кандидати за международна закрила; (наричана по-нататък Директива за условията за приемане). С тези изменения българското законодателство е приведено в съответствие с европейското чрез въвеждане на нови разпоредби, отговарящи на стандартите на Общата европейска система за убежище, и чрез хармонизиране на вече съществуващите в закона разпоредби²⁶.

С новосъздадения чл. 1а се въвеждат двата типа закрила, предоставяни в България – „международна закрила“ и „временна закрила“. Временна закрила се предоставя в случай на масово навлизане на чужденци, които са принудени да напуснат държавата си по произход, поради въоръжен конфликт, гражданска война, чужда агресия, нарушаване на човешките права или насилие в големи размери на територията на съответната държава или в отделен район от нея, и които не могат по тези причини да се завърнат там (чл. 1а, ал. 3). „Международна закрила“ е новата концепция в ЗУБ, с която се транспонира чл. 2 от *Директивата за квалифицирането*²⁷ във връзка с чл. 78 от Договора за функционирането на Европейския съюз²⁸. Според определението в чл. 1а, ал. 3 ЗУБ терминът „международна закрила“ включва и статут на бежанец, и хуманитарен статут. Новите изменения и допълнения прецизират както лицата, които могат да получават закрила, така и основанията за предоставяне на международна закрила. Така, статут на бежанец в България се предоставя на чужденец, който поради основателни опасения от преследване, основани на раса, религия, националност, политическо мнение или принадлежност към определена социална група, се намира извън държавата си по произход и поради тези причини не може или не желае да се ползва от закрилата на тази държава или да се завърне в нея (чл. 8, ал. 1). От друга страна,

²⁶ Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците, достъпни на: <http://parliament.bg/bills/43/454-01-37.pdf>

²⁷ Директива 2011/95/ЕС относно стандартите за квалифициране на граждани на трети страни или лишени от поданство лица като бенефициенти на международната защита, както и за възприемането на единен статут за бежанците или за лицата, които имат право на субсидиарна защита, както и за съдържанието на предоставената защита. Достъпна на английски език на: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:337:0009:0026:en:PDF>

²⁸ Договор за функционирането на Европейския съюз, достъпен на английски език на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN>

хуманитарен статут се предоставя на чужденец, който не отговаря на изискванията за предоставяне на статут на бежанец и който не може или не желае да получи закрила от държавата си по произход, тъй като може да бъде изложен на реална опасност от тежки посегателства, като: смъртно наказание или екзекуция, изтезание, нечовешко или унижително отнасяне, или наказание, или тежки заплахи срещу живота или личността му поради безогледно насилие в случай на въоръжен международен или вътрешен конфликт (чл. 9, ал. 1).

С оглед подобряване на процедурата за предоставяне на статут на бежанец, се изясняват важните понятия „субекти, извършващи преследване“²⁹ и „действията на преследване“³⁰. По отношение на хуманитарния статут концепцията „субекти, извършващи тежки посегателства“ се отнася до деятелите, които са дефинирани и като „субекти, извършващи преследване“ при предоставянето на бежански статут, т.е. държави, партии или организации, които контролират държавата или недържавни субекти (чл. 9, ал. 2).

В изменения и допълнен ЗУБ са актуализирани и критериите за отказ на дадено лице да бъде предоставена международна закрила. В чл. 12 са добавени няколко нови изключващи разпоредби, с които се разширява списъка на обстоятелствата, при които на чужденец не може да бъде предоставена закрила (била тя бежански или хуманитарен статут), включително лица, за които има сериозни основания да се предполага, че представляват заплаха за националната сигурност и такива, които като осъждан и с влязла в сила присъда за тежко престъпление, представляват заплаха за обществото (чл. 12, ал. 1-2). Изяснява се и понятието „последваща молба за международна закрила“, чрез дефинирането му в § 1(б) от допълнителните разпоредби като молба, която чужденецът подава, след като има прекратена или отнета международна закрила или производството за предоставяне на международна закрила в Република България е приключило с влязло в сила решение и чужденецът не е напуснал територията на Република България.

Втората европейска директива, върху която почиват измененията на ЗУБ е *Директивата за условията за приемане*, чието въвеждане в българското законодателство е още една стъпка в посока подобряване на вътрешноправната уредба на страната в тази област.

Правата и задълженията на лицата, търсещи международна закрила, се прецизират чрез измененията в членове 29, 30 и 30а. Към чл. 29 е добавена нова алинея, която гарантира правата на търсещите закрила, на които е образувано производство за определяне на държавата, компетентна за разглеждане на молбата за предоставяне на международна

²⁹ Съответно, според измененията в ЗУБ „субекти, извършващи преследване“ могат да бъдат държави, партии или организации, които контролират държавата или значителна част от нейната територия или недържавни субекти, когато може да бъде доказано, че споменатите субекти не могат или не искат да предоставят закрила срещу преследване (чл. 8, ал. 3).

³⁰ „Действията на преследване“ се определят като: физическо или психическо насилие, включително сексуално насилие; правни, административни, полицейски или съдебни мерки, които са дискриминационни сами по себе си или се прилагат по дискриминационен начин; наказателно преследване или наказания, които са непропорционални или дискриминационни; отказ на съдебна защита, който се изразява в непропорционално или дискриминационно наказание; наказателно преследване или наказания за отказ да бъде отбита военна служба в случай на военни действия, когато военната служба би предполагала извършването на престъпление; действия, насочени срещу лицата по причина на техния пол или срещу деца (чл. 8, ал. 5).

закрила (чл. 29, ал. 2). Освен това обаче, се въвеждат зони, до които търсещото международна закрила лице не се допуска и такива, които не може да напуска (чл. 30).

Член 29 (3) съдържа друга много важна разпоредба, която гласи, че ако производството не приключи до три месеца от подаването на молбата на чужденеца за международна закрила поради независещи от него причини, той има право на достъп до пазара на труда, включително да участва по програми и проекти, финансирани от държавния бюджет или по линия на международно или европейско финансиране. По-нататък се прецизира и правото на медицински прегледи, включително и такива, целящи да установят дали чужденецът, търсещ международна закрила, принадлежи към уязвима група и дали има специални потребности.

Измененията и допълненията на чл. 31 гарантират, че чужденците се уведомяват за правата и задълженията, произтичащи от предоставената им международна закрила, на разбираем за тях език, както и че лицата, с предоставено убежище имат равни права и задължения с лицата, на които е предоставен статут на бежанец. Член 32 е променен така, че да приравни правата на чужденците с предоставен хуманитарен статут с правата и задълженията на чужденците с разрешено постоянно пребиваване в България.

С новия чл. 37а се въвежда и споразумение за интеграция между държавните органи и чужденците, на които е предоставена международна закрила, като предстои то да бъде допълнително регулирано в подзаконов акт.

Въведен бе и цял нов раздел, който урежда мерките, прилагани на чужденци, търсещи международна закрила (чл. 45а-45е). Според чл. 45а председателят на Държавната агенция за бежанците (ДАБ) или оправомощено от него длъжностно лице може да разпорежда задължително явяване на чужденеца на всеки две седмици по време на производството пред длъжностно лице от агенцията с цел да се потвърди местопребиваването му и да се гарантира участието му в производството. Когато тази мярка не може да бъде приложена, ДАБ има правомощие да настани търсещия международна закрила временно в център от затворен тип за възможно най-кратък срок и задължително след внимателна преценка на обстоятелствата в конкретния случай. Решение за такова настаняване се взема, ако е налице необходимост от някое от следните действия/критерии, изброени в чл. 45б (1): за установяване или проверка на самоличността или националността на чужденеца, за установяване на фактите и обстоятелствата, на които се основава молбата за международна закрила, когато това не може да се извърши по друг начин и има опасност чужденецът да се укрие и когато това се налага с цел защита на националната сигурност или обществения ред³¹ за установяване на

³¹ Тази алинея е обект на критика от страна на: Представителството на ВКБООН в България в отворено писмо до Комисията по правни въпроси на Народното събрание относно Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците, достъпно на: http://www.parliament.bg/pub/cW/20150123013341Komentari%20VKBOON_ZID%20ZUB454-01-37.PDF; Международната коалиция срещу задържането в отворено писмо до Комисията по правни въпроси на Народното събрание относно Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците № 454-01-37, достъпно на: http://www.parliament.bg/pub/cW/20150511030700PG-539-00-70_8.05.15.pdf; Център за правна помощ – Глас в България в отворено писмо до Комисията по правни въпроси на Народното събрание относно Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците № 454-01-37, достъпно на: http://www.parliament.bg/pub/cW/20150427043516PG-535-00-9_27.04.15.pdf; и Българския хелзинкски комитет в отворено писмо на Програмата за правна защита на бежанци и мигранти на БХК до Комисията по правни въпроси на Народното събрание относно Законопроекта за изменение и допълнение на

държавата, компетентна за разглеждане на молбата за международна закрила и прехвърляне на чужденеца в компетентната държава. В новия чл. 45б обаче има и още една алинея, гарантираща, че чужденец, търсещ международна закрила, не може да бъде настанен в център от затворен тип само на основание, че е подал молба за международна закрила. Настаняването в център от затворен тип продължава до отпадане на съответното основание, но се извършват редовни проверки за наличие на основанията за настаняване, като решението за настаняване може също да бъде преразгледано и по искане на чужденеца, търсещ международна закрила (чл. 45г). Всяко решение на ДАБ за настаняване в център от затворен тип може да бъде обжалвано по реда на Административнопроцесуалния кодекс (чл. 45в, ал. 5) и ако се установи, че настаняването е незаконосъобразно, чужденецът се освобождава незабавно (чл. 45г, ал. 6). Освен това, дори да е налице някой от критериите, изброени в ал. 1 на чл. 45б, решението за настаняване се взема само след внимателна преценка дали конкретният чужденец не принадлежи към „уязвима група“ (чл. 45в, ал. 2). С член 45д, ал. 1 от ЗУБ се транспонират важни разпоредби от *Директивата за условията за приемане*, като се изброяват редица права на чужденците, търсещи международна закрила, настанени в центрове от затворен тип, напр. достъп до открити пространства, посещения от членовете на семействата им, неприкосновеност на личния им живот, достъп до правна помощ и срещи с адвокати, представители на неправителствени и международни организации, както и правото да бъдат информирани на разбираем за тях език за правилника за вътрешния ред на съответния център и за техните права и задължения. В ал. 3 на същия член се предвижда наблюдение и подходяща помощ за чужденци от уязвима група, настанени в център от затворен тип.

Закон за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците от м. декември 2015 г.

През декември 2015 г. са приети нови изменения и допълнения на ЗУБ, с които във вътрешното законодателство се транспонира *Директива 2013/32/ЕС относно общите процедури за предоставяне и отнемане на международна закрила*³² (по-нататък: *Директива за общите процедури*), чиято основна цел е да се доразвият стандартите и процедурите за предоставяне и отнемане на международна закрила в държавите членки с оглед на бъдещото въвеждане на обща процедура за предоставяне на закрила в ЕС.

Чрез транспонирането на процедурите на тази директива се изяснява на какви основания молбите за двата вида закрила могат да не бъдат приети, да бъдат отхвърлени или да не се образува производство за предоставяне на международна закрила/ образуваното производство да се прекрати (чл. 13).

Закона за убежището и бежанците № 454-01-37, достъпно на: <http://www.parliament.bg/pub/cW/20150427042636%D0%9A%D0%9F-539-00-7...21.04.2015.pdf>. Във всички писма се изказва одобрение за законодателната инициатива за промяна на ЗУБ, с която се въвеждат важни европейски законодателни актове и се изясняват основните права на бежанците и търсещите убежище, но се изразява мнението, че задържането на лица, търсещи международна закрила, е ненужна мярка, като се изтъква, че европейското законодателство позволява подобно действие, но не изисква изрично от държавите членки да го прилагат.

³²Директива 2013/32/ЕС, достъпна на английски език на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=EN>

В допълнение към това, с изменения на чл. 75, ал. 1 производството за предоставяне международна закрила се удължава от 3 на 6 месеца, за да се гарантира пълното и подробно разглеждане на всички подадени молби. Прецизират се нормите, засягащи правата на търсещите закрила, достъпът до документи, свързани с личното им положение и провеждането на интервюта с тях. Добавен е и нов член, който гарантира правото на чужденците на достъп до събраната за тях информация, въз основа на която се взема решение дали да бъде предоставена или отказана международна закрила (чл. 29а). Този член съдържа няколко изключения от правото на такъв достъп, когато: разкриването на информацията би могло да застраши националната сигурност, би попречило на разглеждането на молба за международна закрила или би застрашило международните отношения с други държави членки. Въведени са допълнителни разпоредби за гарантиране на щателното разглеждане на молбите, между които възможността интервюиращият орган да поиска становището на експерт по определени въпроси, свързани с медицински, психологични, културни или религиозни аспекти, както и да поиска да бъде извършен медицински преглед на чужденеца във връзка със следи, които може да са от минало преследване или тежки посегателства (чл. 61, ал. 5-6). С изменението на чл. 63а, ал. 10 се дава право на законния представител или на адвоката на непридружен малолетен да присъстват на интервюто, да излагат съображения и да задават въпроси.

Въведени са срокове за регистриране на подалите молба за закрила, които следва да се спазват строго. Съгласно чл. 61, ал. 2 от ЗУБ чужденецът, подал молба за предоставяне на международна закрила, се регистрира в Държавната агенция за бежанците не по-късно от три работни дни след подаването на молбата. Ако обаче молбата е направена пред друг държавен орган, той е длъжен да я изпрати на Държавната агенция за бежанците, която извършва регистрацията не по-късно от 6 работни дни от първоначалното подаване на молбата (чл. 58, ал. 4).

Въведена е и разпоредба, гарантираща, че на чужденците, заявили желание да кандидатстват за международна закрила, се дават указания относно реда за подаване на молбата и относно процедурите, които ще се налага да следва (чл. 58, ал. 5). Другата нова разпоредба гласи, че при наличие на признаци, че чужденец, намиращ се на гранични контролно-пропускателни пунктове, включително в транзитните зони, или задържан в места за задържане или специални домове за временно настаняване на чужденци може да пожелае да подаде молба за международна закрила, трябва да му се предоставя информация относно възможността да направи това и, ако е необходимо, да се осигурява превод за улесняване на достъпа до процедурата (чл. 58, ал. 6).

Изменения са направени и в разпоредбите, засягащи ускореното производство (чл. 68 и следващите), като основанията за решение за отхвърляне на молбата като явно неоснователна са приведени в съответствие с Директивата и срокът, в който интервюиращият орган може да приложи ускорена процедура в производството е удължен от 3 на 10 работни дни, за да се гарантира по-пълноценно разглеждане на молбата за международна (чл. 70, ал. 1). В допълнение се оптимизира производството по разглеждане на молбите, като се отменя практиката за задължително определяне на държавата членка, компетентна и отговорна за разглеждането на молба за международна закрила, и се постановява, че тя следва да се осъществява с решение на интервюиращия орган единствено

при наличие на данни за компетентност за разглеждане на молбата за международна закрила от друга държава – членка на Европейския съюз (чл. 67а).

Създаден е и нов раздел за предварително разглеждане на молби, с който се въвежда процедура за допустимост на последващата молба до производство за предоставяне на международна закрила и се спестява значително процесуално време (чл. 76б, ал. 1)³³. В съответствие с *Директивата за общите процедури*, чл. 23, ал. 3 от ЗУБ осигурява ефективен достъп на ВКБООН, на други правителствени или неправителствени организации и на лицата, предоставящи правна помощ на лицата, търсещи международна закрила, до чужденците, които се намират на граничните контролно-пропускателни пунктове, включително в транзитните зони. Това е едно много важно допълнение към закона, което гарантира на търсещите убежище лица правото им на информация и правна помощ.

С приемането на двата закона за изменение и допълнение на ЗУБ през октомври и декември 2015 г. България не само спази ангажиментите си, произтичащи от членството на страната в ЕС, но и внесе значителни подобрения в Закона за убежището и бежанците, като осигури редица необходими нови правни разпоредби в тази област, синхронизира важни понятия с европейското законодателство и въведе норми, които повишават ефективността на производството за предоставяне на международна закрила, гарантирайки едновременно зачитането на основните права на търсещите закрила и опазването на обществения ред и националната сигурност.

През м. декември 2015 г. междуведомствена работна група започна разработването на проекта за Наредба по чл. 37а от Закона за убежището и бежанците, уреждаща условията, при които получилите международна закрила лица могат да участват в интеграционна програма. Предвижда се между чужденците с предоставена международна закрила и съответните общински органи да се сключва споразумение за интеграция. Очаква се проектът за наредба да бъде приет до края на май 2016 г..

3.3. Политически промени

3.3.1. Процедури за международна закрила и приемане на търсещи международна закрила

През 2015 г. Националният съвет по миграция и интеграция (НСМИ) създаде работна група, която разработи Националната стратегия в областта на убежището, миграцията и интеграцията (2015 – 2020)³⁴. Тя става рамковият документ, в който са заложени

³³ Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците № 502-01-68, достъпни на: <http://parliament.bg/bills/43/502-01-68.pdf>

³⁴ Решение № 437 на Министерския съвет от 12.06.2015, <http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=963>

приоритетите и целите на България в областта на управлението на миграцията, включително и предоставянето на международна закрила.

Подобряване на процедурите за международна закрила

Съгласно Закона за убежището и бежанците (чл. 58 (4)) молба за убежище може да се подава пред друг държавен орган, който е длъжен да я изпрати на Държавната агенция за бежанците, която извършва регистрацията не по-късно от 6 работни дни от първоначалното подаване на молбата.

Предвидените в ЗУБ срокове за регистрацията на молбата за международна закрила са в съответствие с *Директива 2013/32/ЕС*. По отношение на последващите молби се предвижда производство, което изисква предварително определяне на допустимостта на молбите.

Чужденците, търсещи или получили международна закрила, имат право на съдействие от страна на ВКБООН и други правителствени или неправителствени организации на всички етапи от производството по предоставяне на международна закрила.

В подписаното от Европейската комисия на 29 май 2015 г. Споразумение за спешни мерки на България се определя бюджет от 4,1 милиона евро, които да бъдат изразходвани в рамките на една година за преводачески услуги, административен капацитет за ускоряване на производството за предоставяне на закрила, центрове за настаняване и техническа помощ, както и за подобряване на битовите условия на бежанците и здравно осигуряване³⁵.

С цел подобряване на производството за предоставяне на закрила през 2015 г. се проведе поредица обучения³⁶, сред които обучение на интервюисти и регистратори от регистрационно-приемателния център в гр. Харманли и транзитния център в с. Пъстрогор във връзка с промените в Закона за убежището и бежанците. Проведено бе и обучение за техники за интервюиране в регистрационно-приемателните центрове в гр. Харманли и с. Баня и транзитния център в с. Пъстрогор. Служители от СДВНЧ-Бусманци участваха в организирано от ВКБООН обучение във връзка с Регламент Дъблин и Регламент Евродак. ВКБООН организира съвместно с ДАБ редовни обучения на служителите на ГД "Гранична полиция" на МВР относно достъпа до предоставяне на международна закрила в България.

През 2015 г. експертите по страни на произход от ДАБ участваха в редица обучения, семинари и конференции, свързани с изготвянето на информация за страните на произход. Те взеха участие и в обучение на национални експерти, организирано от Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (ЕСПОУ). Информацията за страните на произход се изготвя от българските експерти в съответствие с методологията на ЕСПОУ. През 2015 г. информационните експерти са подготвили 207 отговора на конкретни въпроси за страните на произход и 3 информационни бюлетина по темата.

Прием на търсещи закрила

³⁵ Savova, I. (Oct. 2015) Country Report: Bulgaria, Aida Asylum Information Database [Савова, И. Доклад за България, Информационна база данни за убежище, Аида], с. 12.

³⁶ Отчет за стратегическите цели на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет за 2015 г., София, достъпен на: <http://www.aref.government.bg/?cat=8>, последно посетена на 24.03.2015 г.

Капацитетът на приемателните и транзитни центрове в страната е 5 130 места³⁷. В средата на годината председателят на ДАБ заяви, че Агенцията е в състояние да настани 7 000 души, а в случай на извънредно засилване на бежанската вълна могат да бъдат осигурени 800 места в подвижни модули³⁸. През 2015 г. в центровете на ДАБ са били приети общо 27 439 души, 27 280 от които са ги напуснали през същата година, като от тях на 5 076 е била предоставена международна закрила³⁹.

Предизвикателство през 2015 г. представляваха случаите, в които чужденци, заявили желание да подадат молба за закрила пред друг държавен орган, се изпращат за регистрация в ДАБ, но тъй като процедурата изисква снемане на биометрични данни, отказват да бъдат регистрирани, което става причина да напуснат съответния център на ДАБ.

Преместване (релокация)

След приемането на Решения на Съвета 2015/1523 от 14 септември 2015 г. и 2015/1601 от 22 септември 2015 г. за установяване на временни мерки в областта на международната закрила в полза на Италия и на Гърция, българското правителство информира Европейската комисия (на 24 септември), че за национално звено за контакт и административно сътрудничество по процедурата за преместване е определена ДАБ. Впоследствие правителството прие Рамка на националния механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по Решение 2015/1523/ЕС и Решение 2015/1601/ЕС⁴⁰. Така страната се ангажира да приеме 1 302 души от Италия и Гърция, 100 души през 2015 г., 500 души през 2016 г. и 702 души през 2017 г. (в изпълнение на Решение 2015/1523 и Решение 2015/1601).⁴¹ Бяха определени следните предпочитания по отношение на лицата, които да бъдат преместени в България: да бъдат сирийски граждани; да се избират предимно семейства; да се отчита образованието и професионалната квалификация на лицата съобразно нуждите на българския трудов пазар; да не се избират непридружени деца, тъй като правната регламентация във връзка със

³⁷ МВР, Месечна информация относно миграционната обстановка в Република България към месец декември 2015 г., достъпна на: http://www.mvr.bg/NR/rdonlyres/3BFDD98B-84B0-4906-96BD-52697D8CDB44/0/Mesechna_spravka_dekemvri_2015.pdf, посетена на: 21 март 2016 г.

³⁸ www.focusnews.net, Никола Казаков: 1200 са свободните места за настаняване на бежанци, има възможност за разкриване на още, 18.08.2015 г.

³⁹ МВР, Месечна информация относно миграционната обстановка в Република България към месец декември 2015 г., достъпна на: http://www.mvr.bg/NR/rdonlyres/3BFDD98B-84B0-4906-96BD-52697D8CDB44/0/Mesechna_spravka_dekemvri_2015.pdf, посетена на: 21 март 2016 г. Съгласно статистическите данни, публикувани на сайта на ДАБ при МС през 2015 г. 5 597 лица са получили международна закрила, като от тях 4 708 лица са получили статут на бежанец, а 889 лица са получили хуманитарен статут.

⁴⁰ Министерски съвет, Решение № 858, 4.11.2015 г. за одобряване на Рамка на националния механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по Решение 2015/1523/ЕС и Решение 2015/1601/ЕС, достъпно на: http://nsmf.mvr.bg/NR/rdonlyres/810F96A5-987C-45E9-B662-CB01B68E0B3D/0/RMS_relokaciya.pdf, последно посетена на 23 март, 2016 г.

⁴¹ Рамка на националния механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по Решение 2015/1523/ЕС и Решение 2015/1601/ЕС; Решение на Министерския съвет за одобряване на Рамка на Национален механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по Решение (ЕС) 2015/1523 достъпни на: http://nsmf.mvr.bg/Dokumenti/nacionalen_mehanizum_relokaciya.htm (23 март, 2016 г.).

законовото представителство на непридружените деца е нова и все още не е приложена в практиката⁴².

Участие в дейността на Европейската служба за подкрепа в областта на убежището (ЕСПОУ)

Приложението на Плана на ЕСПОУ за специална подкрепа на България стартира успешно през януари 2015 г., като през годината са изпълнени редица мерки за подкрепа на българската система за предоставяне на закрила, най-вече в следните сфери: приемане и социално подпомагане на търсещи международна закрила; идентификация и насочване на лица от уязвими групи; изграждане на капацитет в областта на информацията за страните на произход; процесуални гаранции и по-добри условия за прием на деца и непридружени непълнолетни; разработване и въвеждане на методология и обучения за определяне на възрастта на търсещите закрила. В България бяха проведени общо единайсет мисии на ЕСПОУ. По модули на програмата на ЕСПОУ бяха обучени дванадесет служители на ДАБ, а шест служители участваха в учебни посещения в държави членки за обмяна на опит и добри практики по приоритетни въпроси като уязвимите групи чужденци, непридружените непълнолетни, попечителството и Дъблинския регламент.

През 2015 г. експертите на ДАБ за подкрепа в областта на международната закрила се увеличиха от 1 на 11. Експерти на ДАБ участваха и в работни групи, разработващи ръководство за идентифициране на лица със специални потребности, както и ръководство за функционирането на мрежата на ЕСПОУ от национални дъблински звена.

През декември 2015 г. служители а ДАБ, съвместно с експерти от ЕСПОУ проведоха въстпителен курс за обучение на 24 новоназначени служители на Агенцията, предвидено в Плана на ЕСПОУ за специална подкрепа на България.

3.3.2. Интеграция на търсещите закрила и на получилите статут на бежанец или хуманитарен статут

През м. декември 2015 г. се формира междуведомствена работна група за изготвянето на проект на Наредба в съответствие с чл. 37а от ЗУБ за регламентиране на условията за лица с международна закрила да бъдат включени в интеграционна програма. Предвижда се да се сключва интеграционно споразумение между лицето с международна закрила и общината, която желае да подпомага интеграцията му. Очаква се Наредбата да бъде приета през м. март 2016 г.

Инициативи за интеграция на търсещите закрила и на получилите статут на бежанец или хуманитарен статут през 2015 г. се провеждаха предимно в рамките на регистрационно-приемателните центрове на ДАБ. Към момента Агенцията администрира три такива центъра – в София (с трите му подразделения в Овча Купел, Военна Рампа и Враждебна), в с. Баня и в гр. Харманли. ДАБ управлява и един транзитен център в с. Пъстрогор. В центровете се

⁴² Предпочитания по отношение на лицата, които ще бъдат преместени в Република България в изпълнение на Решение 2015/1523/ЕС и Решение 2015/1601/ЕС, достъпно на http://nsmmp.mvr.bg/Dokumenti/nacionalen_mehanizum_relokaciya.htm, последно посетена на 23 март, 2016 г.

провеждат курсове по български език и други интеграционни дейности (спортни занимания, занимания за деца и др.), осигурявани от различни НПО като АРАБИС, Си Ви Ес – България, Каритас – София, Сдружение „Право на избор“ и ФИЦЕ – България⁴³. Интеграционни услуги, между които консултации и социални услуги за първоначална адаптация и интеграция на търсещите убежище, се предлагат и от социалните работници в регистрационно-приемателните центрове на ДАБ. Работата им се подпомага и от обучени социални и здравни посредници от бежанската общност. С оглед идентифицирането на търсещи закрила от уязвими групи, оценката на потребностите им и навременното им насочване към специализирани услуги през 2015 г. бе въведена практиката социалните работници от ДАБ да присъстват при регистрирането на търсещите закрила лица.

През м. март 2015 г. ДАБ прекрати изплащането на месечна издръжка (в размер на 65 лв.) на търсещите закрила лица в приемателните центрове⁴⁴. Към м. август 2015 г. ДАБ започна да осигурява средства за настаняването на новопридобилите статут на бежанец или хуманитарен статут за период до 3 месеца, като те не покриват разходи като депозити за наеми, облекло, дюшеци и завивки, кухненско оборудване и режийни разноски (отопление, електричество, водоснабдяване)⁴⁵.

Заетост

Едно от измененията на ЗУБ от октомври 2015 г. (чл. 29, ал. 3) има за цел да улесни достъпа до трудова заетост на търсещите убежище, като урежда правото на работа на чужденец, в случай че производството не приключи до три месеца от подаването на молбата му за международна закрила. В предходната версия на закона достъпът до пазара на труда бе разрешен, едва ако производството не приключи до една година от подаването на молбата. През 2015 г. 52 работодатели са подали информация на ДАБ, че разполагат със свободни работни места, които могат да бъдат заети от чужденци.

През 2015 г. бе създадена база данни за образователната и професионалната квалификация на търсещите закрила лица, както и на предлагачи работа работодатели и представители на малкия и среден бизнес в България⁴⁶.

Здравно обслужване

През 2015 г. ДАБ осъществи препоръките на Министерството на здравеопазването за минималните здравни изисквания и медицинско оборудване в здравните кабинети в подразделенията на Агенцията. По сведения на ДАБ са осигурени необходимите санитарно-хигиенни условия и протиепидемичният режим на работа. В регистрационно-приемателния център в Харманли бяха оборудвани един стоматологичен и два лекарски

⁴³ Отчет за стратегическите цели на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет за 2015 г., София, достъпен на: <http://www.aref.government.bg/?cat=8>, последно посетена на 24.03.2015 г.

⁴⁴ Заповед № 03-310 от 31 март 2015 г. на Председателя на Държавната агенция за бежанците (влязла в сила със задна дата от 1 февруари 2015 г), цитирана в: Savova, I. (Oct. 2015) Country Report: Bulgaria, Aida Asylum Information Database, p. 13.

⁴⁵ Savova, I. (Oct. 2015) Country Report: Bulgaria, Aida Asylum Information Database [Савова, И. Доклад за България, Информационна база данни за убежище, Аида], с. 13.

⁴⁶ Отчет за стратегическите цели на Държавната агенция за бежанците при Министерския съвет за 2015 г., София, достъпен на: <http://www.aref.government.bg/?cat=8>, последно посетена на 24.03.2015 г.

кабинета и бе осигурено специализирано медицинско транспортно средство за търсеци закрила, които трябва да бъдат превозени до специализирани здравни заведения. Здравните кабинети на ДАБ се снабдяват с медикаменти от ДАБ в сътрудничество с Червения кръст и други дарители.

Преместване (релокация)

Рамката на националния механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по Решение 2015/1523/ЕС и Решение 2015/1601/ЕС включва схема за интеграция, в която различните отговорности са разпределени на съответните институции: Министерство на труда и социалната политика (МТСП) отговаря за достъпа до пазара на труда и програмите за социално подпомагане; Министерството на образованието и науката (МОН) отговаря за достъпа до образование; Министерството на здравеопазването (МЗ) отговаря за достъпа до здравно обслужване; общините – за достъпа до жилищно настаняване⁴⁷. През 2015 г. по Решение 2015/1523/ЕС и Решение 2015/1601/ЕС в България не е преместен нито един чужденец. В началото на 2016 г. (на 15 февруари 2016 г.) са преместени първите двама – иракски граждани – които са настанени в регистрационно-приемателния център на ДАБ в София (Враждебна).

4. НЕПРИДРУЖЕНИ ДЕЦА И ДРУГИ УЯЗВИМИ ГРУПИ

4.1. Обща информация и национален контекст

Между 1993 и 2013 г. броят на непридружените непълнолетни, приемани в България е малък. След 2013 г. се наблюдава известно увеличение на броя им поради нарасналия поток на сирийски бежанци, търсеци международна закрила. Съответно след 2013 г. българското правителство разработва политики и мерки в областта на приемането, закрилата и подпомагането на непридружени непълнолетни, сред които: създаване на междуинституционални процедури и координация; изграждане на административен капацитет в съответствие с международните стандарти за работа с непридружени непълнолетни; обмяна на опит; подобряване на мерките за подпомагане на непридружените непълнолетни лица.

4.2. Промени в правната рамка

Непълнолетни и други уязвими групи

На непълнолетните и другите уязвими групи е отделено значително внимание в първите изменения и допълнения на Закона за убежището и бежанците, приети през 2015 г. Чл. 25 на ЗУБ съдържа дългоочакваните промени по отношение на представителството на непридружените малолетни или непълнолетни чужденци, търсеци или получили международна закрила. Той урежда назначаването на техен представител от общинската

⁴⁷ Рамка на националния механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по Решение 2015/1523/ЕС и Решение 2015/1601/ЕС, Приложение 4.

администрация, определен от кмета на съответната община. Според закона, представителят на малолетния или непълнолетния чужденец, бил той роднина или назначен от общинските власти служител, до навършване пълнолетие на лицето има редица отговорности, като: да го представлява пред всички административни органи, в т. ч. социални, здравни, образователни и други институции, да защитава правните му интереси в производствата за предоставяне на международна закрила до влизане в сила на решение, да предприема действия за осигуряване на правна помощ.

Чл. 26 на ЗУБ потвърждава правото на образование на малолетните и непълнолетните чужденци, търсещи или получили международна закрила, както и на всички чужденци, при условията и по реда за българските граждани. Създадени са и нови разпоредби, които забраняват отлагането на достъпа до образователната система за малолетните и непълнолетните чужденци, търсещи или получили международна закрила, с повече от три месеца, считано от датата на подаване на молбата за международна закрила. Условията и реда за получаване на образование се определят от министъра на образованието и науката и се съгласуват с председателя на ДАБ. Дава се възможност за упражняване на регулирана професия по реда на Закона за признаване на професионални квалификации.

Концепцията за най-добрия интерес на детето, в съответствие със Закона за закрила на детето, е въведена с поправка в чл. 6а и с новата ал. 10 в чл. 29, която гласи, че при определяне на мястото на настаняване на непридружен малолетен или непълнолетен се взема предвид мнението му и, доколкото е възможно, братята и сестрите се настаняват заедно. Променена е и още една разпоредба, засягаща благополучието на непридружените малолетни или непълнолетни, която гласи, че те се настаняват до навършване на пълнолетие при семейство на роднини, приемно семейство, социална услуга – резидентен тип, или в специализирана институция при условията и по реда на Закона за закрила на детето, а ако това не е възможно – в други места за настаняване със специални условия за малолетни и непълнолетни лица (чл. 29, ал. 9). В изменения чл. 30а изрично е споменато, че при прилагане разпоредбите на съответния раздел на закона се отчитат особеното положение и специалните потребности на чужденците от уязвима група.

При въвеждане в ЗУБ на *Директивата за условията за приемане* (вж. раздела за убежището) се обръща особено внимание на концепцията за „уязвимите групи“, към които спадат малолетните или непълнолетните, непридружените малолетни и непълнолетни, хората с увреждания, възрастните хора, бременните жени, самотните родители с ненавършили пълнолетие деца, жертвите на трафик на хора, лицата с тежки здравословни проблеми, лицата с психични разстройства и лицата, които са понесли изтезание, изнасилване или други тежки форми на психическо, физическо или сексуално насилие (§ 1, т. 17, Допълнителни разпоредби). Създадена е и нова алинея, съгласно която длъжностните лица в центровете за настаняване и тези, провеждащи производство по този закон с чужденци, търсещи международна закрила, особено с чужденци от уязвима група, получават подходящо обучение относно потребностите на тези лица, за да се гарантира ефективното им обслужване (чл. 6, ал. 3).

Що се отнася до центровете от затворен тип (вж. раздела за убежището), малолетните и непълнолетните чужденци, търсещи международна закрила, могат да бъдат настанени в такива центрове само като крайна мярка с оглед запазване целостта на семейството или за

осигуряване тяхната защита и сигурност, за възможно най-кратък срок, като се полагат всички усилия за настаняването им в подходящи за тях места. (чл. 45е, ал. 1). На малолетните и непълнолетните чужденци, настанени в центрове на ДАБ, се осигурява достъп до образование и възможност да се занимават с дейности в свободното си време, включително с игри и с развлекателни дейности, подходящи за възрастта им. (чл. 45е, ал. 2). Жените се настаняват отделно от мъжете, освен когато са членове на едно семейство и са дали съгласието си за това (чл. 45е, ал. 4).

Лица без гражданство

През 2015 г. е подготвен Законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България⁴⁸. Значителна част от измененията се отнасят до статута на лицата без гражданство в съответствие с Конвенцията за статута на лицата без гражданство от 1954 г. и на Конвенцията за намаляване на случаите на лица без гражданство от 1961 г., основополагащи международни правни инструменти, ратифицирани от България през 2012 г., които уреждат положението на лицата без гражданство и гарантират зачитането на основните им права, без да бъдат дискриминирани. В допълнение към това се предполага, че общите принципи и правила на ЕС за гражданството и лицата без гражданство ще намалят вторичната мобилност в шенгенското пространство и ще увеличат доверието между държавите членки. С оглед на това, че тази проблематика не бе уредена в националното законодателство, бяха предприети необходимите стъпки за създаване на процедура по определяне на статута на лицата без гражданство. За тази цел бе извършен анализ на добрите европейски практики, като работна група подкрепи позицията, че е подходящо да се възприеме практиката на Унгария. Бяха подготвени необходимите нормативни изменения и допълнения, чрез които да се установят условия и процедури за издаване документ за пътуване на апатридите, на които страната ни е предоставила статут на лице без гражданство и които имат основание да им бъде предоставено право на постоянно или дългосрочно пребиваване в Република България, както и на тези, на които друга държава е предоставила статут на лице без гражданство, постоянно или дългосрочно пребиваващи са в Република България и поради непреодолими причини не могат да подновят документа си за пътуване от държавата, която първоначално го е издала.

Във внесенния проектозакон е залегнала цяла отделна глава за лицата без гражданство. Дава се правна дефиниция на термина „лице без гражданство“ (апатрид) (Art. 21b), а именно чужденец, който не се явява гражданин на нито една държава. Статут на лице без гражданство може да се предостави на чужденец, който е роден или влязъл законно на територията на Република България и има издадено разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване. Решението, с което се предоставя или отказва статут на лице без гражданство, се издава от Дирекция „Миграция“, а редът за предоставяне на статут на лице без гражданство се определя с правилника за прилагане на закона. Изброени са законовите основания за отказ за предоставяне статут на лице без гражданство и за неговото отнемане. Решението за отказ за предоставяне статут и за прекратяване на производството подлежи на обжалване с административно производство. На получилите статут на лице без гражданство се издава специален документ за самоличност „удостоверение за пътуване зад граница на

⁴⁸ Министерство на вътрешните работи, Законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България, достъпен на: <https://www.mvr.bg/RegulatoryFramework/zakonoproekti.htm>

лице без гражданство” със срок на валидност от пет години, съдържащ обозначението „Конвенция от 28 септември 1954г.“.

4.3. Политически промени

С оглед идентифицирането на уязвими лица сред търсещите убежище, оценката на потребностите им и навременното им насочване към специализирани услуги през 2015 г. бе въведена практиката социалните работници от ДАБ да присъстват при регистрирането на търсещите закрила лица. За целите на ранното идентифициране и навременното насочване към психологическа и медицинска помощ на търсещите закрила от уязвими групи служителите на ДАБ използват Въпросник за ранно идентифициране, чрез който се идентифицират специфичните потребности на уязвимите лица, включително непридружените непълнолетни и малолетни.

През 2015 г. ДАБ е предприела редица мерки за осигуряване на адекватна подкрепа на търсещи закрила лица от уязвими групи, сред които: повишаване на информираността на служителите относно специфичните проблеми на уязвимите лица; прилагане на механизъм за идентифициране на уязвими лица; използване на инструменти за индивидуален подход при удовлетворяването на потребностите на уязвимите лица в приемни центрове или с текущо производство за предоставяне на закрила; адекватни изменения на нормативната уредба, засягаща търсещите закрила лица от уязвими групи. Освен това, с оглед полагането на подходящи грижи за лицата със специални потребности екипите на ДАБ в приемателните центрове получават съдействие от страна на социални посредници от БЧК, финансирани от ВКБООН⁴⁹.

5. ЗАКОННА МИГРАЦИЯ И МОБИЛНОСТ

5.1. Обща информация и национален контекст

Потокът на граждани на трети страни с цел трудова миграция към България е умерен. Един от основните фактори за тази тенденция е неблагоприятното икономическо положение на страната. От 2009 г., когато България бе засегната от световната икономическа криза, се понижават БВП и сигурността на пазара на труда в страната, а безработицата нараства. Равнището на заетостта спада от 70,7% през 2008 г. на 63,6% през 2013 г. и 67,1% през 2015 г. Безработицата се покачва от 5,6% през 2008 г. на 13,2% през 2013 г. (съответно 14% при мъжете и 12,2% при жените) и 9,2% през 2015 г. (като при мъжете достига 9,9%, а при жените –8,5%)⁵⁰. Поради трайните отрицателни тенденции на пазара на труда, от 2013 г. насам приоритет в трудово-миграционната политика на страната е защитата на пазара на труда. Тази политика се осъществява посредством подходящи механизми, съобразени с поетите от България ангажименти към ЕС и с европейските тенденции и практики в тази област. Този приоритет се следва така, че да не засяга гражданите на ЕС/ЕИП/Швейцария,

⁴⁹ Savova, I. (Oct. 2015) Country Report: Bulgaria, Aida Asylum Information Database [Савова, И. Доклад за България, Информационна база данни за убежище, Аида], с. 47.

⁵⁰ Национален статистически институт.

както и гражданите на трети страни с приравнени на техните права (с право на дългосрочно и постоянно пребиваване), както и лицата, получили международна закрила.

Един от дванадесетте приоритета на новата Националната стратегия в областта на убежището, миграцията и интеграцията (2015 – 2020) е утвърждаването на принципите на доброто управление при регулиране на законната миграция за подпомагане на икономическото развитие на страната⁵¹.

Като цяло, през 2015 г. бяха въведени редица промени в правната уредба и не толкова многобройни промени на политиката в областта на законната миграция.

5.2. Промени в правната уредба и политически промени

Икономическа миграция

Законопроектът за трудовата миграция и трудовата мобилност (наричан оттук нататък ЗТМТМ), одобрен на 23 декември 2015 г. с Решение № 1018 на Министерския съвет, бе внесен в Народното събрание и се очаква да влезе в сила през м. май 2016 г.⁵².

Основната му цел е да се въведат във вътрешното законодателство нормите за свободно движение на работници в рамките на ЕС и за заетост на граждани на трети страни, залегнали в три европейски директиви – *Директива 2014/54/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно мерки за улесняване на упражняването на правата, предоставени на работниците в контекста на свободното движение на работници*⁵³, *Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и престой на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници*⁵⁴ и *Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер*⁵⁵.

Друго основание за приемане на предложения законопроект е необходимостта правните разпоредби по тази проблематика, разпръснати в различни по характер нормативни актове, да бъдат регламентирани в специален законодателен акт. Понастоящем повечето от тях са

⁵¹ Решение № 437 на Министерския съвет от 12.06.2015, с. 40, <http://www.strategy.bg/StrategicDocuments/View.aspx?lang=bg-BG&Id=963>

⁵² Законопроект за трудовата миграция и трудовата мобилност 502-01-100, достъпен на: <http://parliament.bg/bg/bills/ID/15672/>

⁵³ Директива 2014/54/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно мерки за улесняване на упражняването на правата, предоставени на работниците в контекста на свободното движение на работници, достъпна на английски език на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0054&from=BG>

⁵⁴ Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и престой на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници, достъпна на английски език на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0036&from=en>

⁵⁵ Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер, достъпна на английски език на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0066&from=EN>

част от Закона за насърчаване на заетостта (наричан оттук нататък ЗНЗ)⁵⁶. Предвижда се ЗТМТМ да бъде напълно самостоятелен закон, в който не само ще залегнат разпоредбите, свързани с трудовата миграция и мобилност от ЗНЗ, но и ще бъдат направени съществени допълнения, чиято цел е да повишат нормативната сигурност на гражданите на ЕС и гражданите на трети страни, търсещи работа в България, както и на българските граждани, търсещи работа в чужбина. Едно от най-важните предвидени нововъведения е специалният раздел, уреждащ пребиваването на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер.

Член 1 от Общите условия на ЗТМТМ определя обхвата му, а член 2 изрично забранява привилегиите или ограниченията, както и пряката или непряка дискриминация спрямо чужденците, търсещи работа в България. Създава се Национален съвет по трудова миграция и трудова мобилност към министъра на труда и социалната политика (чл. 4).

Глава втора „Трудова миграция от трети държави“ заимства и разширява разпоредбите на Глава 8 от ЗНЗ и въвежда специални процедури за разрешаване на достъп до българския пазар на труда на чужденци –граждани на трети държави, които имат трудов договор с местен работодател, командировани са или са преместени по вътрешнокорпоративен трансфер или извършват дейност на свободна практика, като това е в пълно съответствие с изискванията на споменатите директиви на ЕС (чл. 5, ал. 1). Освен това, общите разпоредби на тази глава, изясняват правата и задълженията на гражданите на трети държави в България и процедурата за подаване на заявление и получаване на разрешение за достъп до пазара на труда в Агенцията по заетостта (чл. 7, ал. 3).

Раздел 2 от споменатата глава е посветен на единното разрешение за пребиваване и работа, което е приложимо за граждани на трети страни, подали заявление за разрешение за пребиваване с цел работа в България и за получили валидно разрешение за пребиваване по Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ)⁵⁷ за цели, различни от трудова заетост. Раздел 3 урежда условията за издаване на Синя карта на ЕС на чужденци от трета държава, които са а висококвалифицирани работници и притежават виза за дългосрочно пребиваване, съгласно разпоредбите на чл. 33 (к) от ЗЧРБ. Уточняването на процедурата по получаване на разрешение за работа от този вид и положителна стъпка, която ще улесни наемането на високо квалифицирани чужденци от страни извън ЕС с цел преодоляване на недостига на специалисти в определени сектори.

Следващият раздел на Глава втора, посветен на сезонната заетост, регулира условията за издаване на разрешение за сезонен работник, валидно най-малко 90 дни и определя министъра на труда и социалната политика да утвърждава Списък на икономическите сектори, които имат потребност от сезонни работници (чл. 24-25).

Следващият раздел урежда въпросите на пребиваването на гражданите на трети държави с цел вътрешнокорпоративен трансфер. Предвижда се разрешение за продължително

⁵⁶ Закон за насърчаване на заетостта, обн. ДВ бр. 112 от 29.10. 2001, достъпен на: <http://lex.bg/laws/ldoc/12262909>

⁵⁷ Член 23 от Закона за чужденците в Република България, ДВ бр.153 от 23 декември 1998, достъпен на: <http://www.lex.bg/laws/ldoc/2134455296>

пребиваване за целите на вътрешнокорпоративен трансфер на работник – чужденец от трета държава да се издава на лица, които имат право на достъп до пазара на труда съгласно общите разпоредби на ЗТМТМ и притежават виза за дългосрочно пребиваване. Разрешението за пребиваване за целите на вътрешнокорпоративен трансфер се издава от МТСП за срок от една година (за работещите като служители и стажанти) или за срок от три години (за работещите като специалисти и ръководители) и при наличие на достатъчно основания може да се поднови (чл. 32, ал. 2).

Раздел 6 на Глава втора урежда условията и реда за заетост на граждани на трети държави, които са научни работници, студенти и стажанти. Съгласно чл. 36 (1) гражданите на трети държави, които са приети като научни работници за целите на провеждане на научно-изследователски проект по споразумение за прием с конкретна организация, могат да упражняват заетост за срока на продължителност на проекта без разрешение за работа. Такива случаи обаче следва да се регистрират в Агенцията по заетостта (чл. 36, ал. 2). Предвижда се и възможност за краткосрочна заетост за студенти и стажанти.

Раздел 7 и 8 се отнасят съответно до процедурата и реда за издаване на разрешения за работа и до статута на извършващите дейност на свободна практика.

Отделна глава, Глава трета, от законопроекта е посветена на равното третиране на чуждестранните работници – граждани на ЕС и на трети страни. Съгласно чл. 49 (1) чуждите граждани, които са упражнили правото си на свободно движение, имат същите права като българските граждани с изключение на тези, за които по закон се изисква българско гражданство. Член 49 (2) урежда равнопоставеността на чуждестранните работници – граждани на трети държави или притежатели на Единно разрешение за пребиваване и работа, на Синя карта на ЕС и на Разрешение за сезонен работник по отношение на: достъпа до информация за обявени свободни работни места, условията на труд (вкл. заплащане, работно време и почивки, прекратяване на трудово правоотношение, минимална възраст за започване на работа, участие в колективното трудово договаряне), признаването на дипломи за завършено образование и удостоверения за професионална квалификация. Добавянето на тези разпоредби с идеята да се подобри информираността относно начините и условията за легална миграция и да се гарантира равнопоставеност на всички работници – чужденци се определя като една от основните цели на ЗТМТМ, особено с оглед на все по-нарастващото значение на достъпа до социални права като средство за привличане на работници и служители от трети държави на територията на ЕС, от които има недостиг на европейския пазар на труда⁵⁸.

Глава четвърта от ЗТМТМ урежда свободното движение на работници в ЕС. Разпоредбите са в синхрон с Регламент (ЕС) № 2011/492 относно свободното движение на работници в Съюза⁵⁹ и с Директива 2014/54/ЕС и въвеждат отделни нейни норми, като основната цел е осигуряване на достатъчно гаранции за защита на правата на работещите в България

⁵⁸ Reasoning of the Draft Law on Labour Migration and Labour Mobility, available at <http://parliament.bg/bg/bills/ID/15672/>

⁵⁹ Regulation (EU) № 2011/492 of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on the Freedom of Movement for Workers within the EU, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0492&from=PL>

граждани на ЕС, ЕИП и Конфедерация Швейцария, както и на членовете на техните семейства.

Глава пета се отнася до правната закрила на българските граждани, упражняващи трудова заетост на територията на трети държави и регулира реда за сключване на споразумения с трети държави в областта на заетостта, което дава допълнителна възможност за посрещане на нуждите на пазара на труда и възможности за професионална реализация на български граждани в трети държави (чл. 62).

Освен това е създадена и Глава шеста относно публичните власти в чужбина в областта на трудовите и осигурителни отношения. За подобряване и насърчаване на сътрудничеството с МТСП с публичните власти и институции на други държави, отговарящи за трудовата миграция и трудовата мобилност, ЗТМТМ доразвива съществуващата към момента нормативна уредба, засягаща поддържането и развиването на мрежа от служби по трудови и социални въпроси в съответните задгранични представителства на Република България (чл. 64).

Водеща роля при осъществяването на контрола по спазването на закона и останалите нормативни актове в областта на трудовата миграция и трудовата мобилност е възложена на министъра на труда и социалната политика. Специализираната контролна дейност се осъществява от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ към него (чл. 67 и следващите).

Приемането на ЗТМТМ ще доведе до кодификация на действащата нормативна уредба в областта на трудовата миграция и трудовата мобилност и до важни промени, чието въвеждане е необходимо, за хармонизирането на националната правна уредба с трите директиви на ЕС, крайният срок за което изтича в края на м. май 2016 г. С изключение на чл. 18 (3) за минималния праг за заплащане на гражданите на трети държави, като цяло текстът на проектозакона печели широката подкрепа на профсъюзни организации като Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България⁶⁰, Българската стопанска камара⁶¹ и Асоциацията на индустриалния капитал в България⁶².

С оглед на нарастващия интерес и необходимост от улесняване на процедурите за наемане на висококвалифицирани работници – граждани на трети държави (т.е. издаването на Синя карта на ЕС) с цел преодоляване на недостига на такива работници в някои сектори на икономиката бяха направени изменения на *Наредбата за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешения за работа на чужденци в Република България* (наричана оттук нататък *Наредба да разрешенията за работа*), обнародвани в ДВ бр. 80 от 16 октомври 2015 г.

⁶⁰ Отворено писмо на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България до Министъра на труда и социалната политика, достъпно на: <http://krib.bg/bg/positions/Proekt-na-Zakon-za-trudovata-migratziya-i-trudovata-mobilnost/>

⁶¹ Отворено писмо на Българската стопанска камара до Министъра на труда и социалната политика на Република България (07/01/2016), достъпно на: <http://www.bia-bg.com/standpoint/view/21436/>

⁶² Отворено писмо на Асоциацията на индустриалния капитал в България до Председателя на Комисията по икономическа политика и туризъм при 43-то Народно събрание (11/01/2016), достъпно на: <http://parliament.bg/pub/cW/20160115122338kip-606-01-1%20-%20ZTMTM%20-%20AIKB.pdf>

С цел осигуряване на по-продължителна и равнопоставена заетост в *Наредбата за разрешенията за работа* се въвежда изискване трудовият договор да е със срок не по-кратък от 12 месеца и размерът на възнаграждението да е най-малко 3 пъти по-висок от средната работна заплата в Република България, съгласно наличните данни за последните 12 месеца преди сключване на трудовия договор. Това съответства на разпоредбите на *Директива 2009/50/ЕО*, гарантира последователно ѝ прилагане, както и гъвкавост спрямо пазара на труда и сигурност както за работодателя, така и за работника, без да влияе върху наличието на работни места за български граждани с определена професия. Предвижда се редица разпоредби от *Наредбата* да бъдат въведени и в новия Законопроект за ЗТМТМ.

Студенти и изследователи

Раздел 6 на глава втора от новия Законопроект за ЗТМТМ регулира условията и реда за наемане на граждани на трети страни, които са научни работници, студенти или стажанти. Съгласно чл. 36 (1) чужденците от трети държави, приети като научни работници за целите на научноизследователски проект по споразумение с научноизследователска организация, имат право да упражняват заетост без разрешение за работа. Те обаче трябва задължително да се регистрират в Агенцията по заетостта (чл. 36, ал. 2). Предвижда се и възможност за краткосрочна заетост за студенти и стажанти.

Други аспекти на законната миграция

Като едно от множеството изменения на Закона за чужденците в Р България, внесен през м. март 2016 г. от Министерството на вътрешните работи⁶³, се създава изрична правна уредба по отношение представяните пред службите за контрол на чужденците документи, съставени в чужбина и удостоверяващи семейни връзки. Въвежда се изискването те да са признати или допуснати за изпълнение по българското право. Това предложение е мотивирано от противоречивата практика и има за цел да създаде основни изисквания в тази сфера, които да бъдат доразвити в следващи законодателни промени⁶⁴. Така, органите за граничен контрол няма да допускат влизане в България на лице, което се позовава на качеството си на лице на член на семейството на български гражданин, но не е удостоверило в разумен срок това с някой от документите, изисквани от закона или с друг надлежен документ. Отказът се мотивира и подлежи на обжалване по реда на Административно процесуалния кодекс (чл. 8а, ал. 4).

Управление на миграцията, включително визова политика и управление на Шенгенското пространство

При съществените промени на Закона за чужденците в Р България⁶⁵ бяха въведени нови и изменени стари разпоредби относно визовия режим. С промяна в чл. 9б, ал. 1 българското законодателство се привежда в синхрон със скорошното решение на Съда на Европейския

⁶³ Министерство на вътрешните работи, Законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България, достъпен на: <https://www.mvr.bg/RegulatoryFramework/zakonoproekti.htm>

⁶⁴ Министерство на вътрешните работи, Законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България, достъпен на: <https://www.mvr.bg/RegulatoryFramework/zakonoproekti.htm>

⁶⁵ Министерство на вътрешните работи, Законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България, достъпен на: <https://www.mvr.bg/RegulatoryFramework/zakonoproekti.htm>

съюз по дело ЕСJ С-575/12, според което гражданите на трети държави могат да влизат на територията на Съюза с валиден документ за пътуване и валидна виза, положена в обявен за невалиден паспорт. Променен е и редът за издаване на визи, включително за краткосрочно пребиваване както и снемането на биометрични данни. Предложено е и обжалването на отказите за издаване на визи да може да става по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред съд относно тяхната законосъобразност. Така ще се създаде яснота по отношение компетентността на съдилищата при обжалване на откази за издаване на визи. Тази поправка се очаква и да допринесе за предотвратяването на използването на територията на България като транзитен пункт на лица, възнамеряващи да участват в терористични групи⁶⁶. Въвежда се и изискване лицата, осъществяващи търговска дейност в страната и кандидатстващи за визи за дългосрочно пребиваване въз основа на това, да разкриват 10 работни места на пълно работно време. Така, този тип визи ще се издават само на лица, действително осъществяващи търговска дейност⁶⁷. По-строги изисквания се въвеждат и по отношение на лицата, кандидатстващи за виза в качеството си на представители на чуждестранни търговски дружества. За тях се предвижда предварителна проверка относно действителната дейност на дружеството в чужбина и произхода на капиталите⁶⁸. С приемането на проекта ще се възстанови законната възможност, премахната през 2013 г., за продължаване срока на пребиваване на чужденец, който вече се намира на територията на страната, но не може да я напусне поради причини, за които той не носи отговорност.

Визова политика

До края на март 2015 г. Дирекция Миграция заедно с регионалните си структури работи в рамките на ГДГП (Главна дирекция Гранична полиция). След промените в Закона за Министерството на вътрешните работи, Дирекция Миграция е върната като структура, отделна от Главна дирекция „Гранична полиция“. Съгласно чл. 37 от Закона за Министерството на вътрешните работи⁶⁹ Дирекция „Миграция“ е отделно юридическо лице, каквито са главните дирекции, областните дирекции, няколко други ключови дирекции и Академията на МВР⁷⁰. Преструктурирането оказва негативно влияние и довежда до закриването на работни позиции и дългосрочни длъжности. С цел да се подобри ефективността на Дирекция Миграция при изпълнението на нейните функционални отговорности като участник в междудомствената съгласувателна процедура за издаване на визи за дългосрочно пребиваване, в отдел Законна миграция и българско гражданство са

⁶⁶ Министерство на вътрешните работи, Мотиви към Законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България, достъпни на: <https://www.mvr.bg/RegulatoryFramework/zakonoproekti.htm>

⁶⁷ Министерство на вътрешните работи, Мотиви към Законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България, достъпни на: <https://www.mvr.bg/RegulatoryFramework/zakonoproekti.htm>

⁶⁸ Министерство на вътрешните работи, Мотиви към Законопроект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България, достъпни на: <https://www.mvr.bg/RegulatoryFramework/zakonoproekti.htm>

⁶⁹ Закон за Министерството на вътрешните работи, Държавен вестник, бр. 53, 27.06. 2014, достъпно на: <http://www.lex.bg/laws/ldoc/2136243824>.

⁷⁰ Дирекция Миграция (2016), Отчет-анализ за дейността на Дирекция "Миграция"-МВР през 2015 г.

създадени два нови сектора: "Визи, разрешения за пребиваване на чужденци, българско гражданство и координация" и "Административно обслужване на гражданите на ЕС и членовете на техните семейства". През 2015 г. са изпратени 12 627 молби за издаване на дългосрочни визи (виза тип D) от дирекция Миграция в координация с ДАНС и Министерство на външните работи (МВнР). За сравнение, през 2014 г. броят им е 11 435⁷¹.

Управление на Шенгенското пространство

През 2015 г. решението за влизането на България в Шенген се отлага отново⁷², въпреки изразената подкрепа на Европейската комисия⁷³ и изпълнението на техническите изисквания от страна на държавата. България планира да доразвие Националната визова информационна система, за да може да получава и въвежда пръстови отпечатаци, получени от външен доставчик на услуги. През годината България участва в редица съвместни операции на "Фронтекс" (CO).

Операция	Тип	Тип участие
JO EPN Triton	морска	Участваща страна
JO EPN Poseidon Sea (as of 28.12.2015 - Poseidon Rapid Intervention)	морска	Участваща страна
European Patrols Network (EPN) General	морска	Участваща страна и домакин
JO Focal Points Sea	морска	Участваща страна и домакин
JO EPN Minerva	морска	Участваща страна
Staff Exchange	сухопътна	Домакин

⁷¹ Пак там.

⁷² Mediapool (6 October 2015) Пак се отлага приемането на Румъния и България в Шенген, достъпно на: <http://www.mediapool.bg/pak-se-otlaga-priemaneto-na-bulgaria-i-rumaniya-v-shengen-news240062.html>.

⁷³ Европейска комисия (2015 г.), Седем двугодишен доклад относно функционирането на Шенгенското пространство 01 ноември, 2014 - 30 април, 2015.

Joint Border Check Teams	сухопътна	Домакин
Rapid Intervention Exercise	сухопътна	Участваща страна
JO Focal Points	сухопътна	Домакин
JO Focal Points 2014 extension	сухопътна	Домакин
JO Pegasus	въздушна	Участваща страна и домакин
JO Alexis	въздушна	Участваща страна и домакин
JO Focal Points	въздушна	Участваща страна и домакин

Източник: Архив на операциите на Фронтекс

6. МИГРАЦИЯ И РАЗВИТИЕ

С оглед отрицателната нетна миграция на България и значителния обем емигрирали български граждани от 1989-та година насам, потенциалът за развитие в миграционната политика се третира предимно по отношение потенциала в това отношение на българските емигранти в чужбина. Подобни приоритети са определени в Национална стратегия в областта на миграцията, убежището и интеграцията (2015-2020) и в Национална стратегия за българските граждани и българските исторически общности по целия свят⁷⁴. Стратегията има за цел създаването на политическа рамка за развитие на дългосрочна и интегрирана държавна политика за българските граждани и българските исторически общности в чужбина. Стратегическите цели са насочени към включването на българските граждани, които пребивават временно или постоянно в чужбина в държавния и обществен живот в България; съхраняване на българските етнически и културни пространства в чужбина; подобряване на миграционния баланс в страната; разпространяване на положителен имидж на България по света и подкрепа за българското лоби в чужбина.

От 2006 г. Министерството на труда и социалната политика е създадо мрежа от служби по трудови и социални въпроси в някои посолства на Република България в чужбина. Към настоящия момент осем такива служби функционират в българските посолства в

⁷⁴ Приета с Решение на Министерски съвет N 30.41 от 07.23.2014.

Атина, Берлин, Берн, Дъблин, Лондон, Никозия, Мадрид и Виена. Основните функции на службите включват помощ при прилагането на политиката на държавите в областта на свободното движение на работници и в съответствие на системите за социална сигурност в ЕС и в защита правата на българските граждани в тези сфери⁷⁵.

За въпросния период не са приемани нови политики или правни изменения в областта на миграцията и развитието.

7. НЕРЕДОВНА МИГРАЦИЯ И КАНАЛДЖИЙСТВО

7.1. Национален контекст

През 2015 г. миграционният натиск върху България отново се увеличава след спад през 2014 г., когато мерките за граничен контрол са затегнати. Миграционният поток за годината е между два и три пъти по-голям от предходните дванадесет месеца. Има значително увеличение на броя на незаконните мигранти, задържани при влизане (+ 68%) и излизане (+ 359%), както и във вътрешността на страната (+ 315 процента). Пикът в задържането е през месеците август, септември и октомври, последван от спад през ноември и декември след влошаването на метеорологичните условия. Най-тежък миграционен натиск е усетен на входните пунктове на българско-турската зелена граница и на изход от българско-сръбската граница. През 2015 г. България отново регистрира най-много нелегални опити за преминаване през ГКПП-тата (90% от всички опити в ЕС за второто тримесечие на годината) от чужденци, скрити в товарни автомобили и други превозни средства.

Поради изключително динамичната ситуация на гръцко-македонската граница, която е в непосредствена близост до гръцко-българската граница, МОМ, ДАНС, Министерство на отбраната (МО) и МВР приемат общ план за управление на кризата, който да бъде осъществен в случай, че мигрантският поток се пренасочи към България. В допълнение МВР, заедно с МО, проведе съвместни учения и координационни обучения с участието на Българския Червен кръст (БЧК). Затварянето на Балканския миграционен път през март 2016 г. прави готовността в това отношение още по-наложителна.

7.2. Промени в правната рамка

Съответните разпоредби от българския Наказателен кодекс са значително изменени, включващи засилване на наказанията и нови хипотези за каналджийство. Сега, в член 280, Кодексът предвижда наказание за каналджийство от 1 до 6 години лишаване от свобода и глоба в размер от 5000 до 20 000 лева. Лишаване от свобода от 1 до 10 години и глоба от 10 000 лева до 30 000, плюс конфискация на част или на цялото имущество на извършителя, е предвидено в случай, че е трафикираното лице под 16-годишна възраст; трафикът се извършва без знанието на лицето; трафикираното лице не е български гражданин; използвано е моторно, въздухоплавателно или друго превозно средство, в този случай

⁷⁵ <http://www.mlsp.government.bg/index.php?section=CONTENT&I=266&lang=>

превозното средство е конфискувано от държавата; трафикът е организиран от група или организация; трафикът се провежда по начин, опасен за живота на трафикираните лица. Според една от новите хипотези, лишаване от свобода от 3 до 12 години, глоба от 10 000 до 30 000 лева, плюс конфискация на част или цялото имущество, очакват извършителя, ако деянието е извършено с участието на длъжностно лице, което се е възползвало от официална си позиция. Съгласно член 281 от Кодекса, незаконната помощ за чужденец срещу материална облага, за да пребивава или премине през страната, се наказва с до 5 години лишаване от свобода и глоба от 3000 до 100 000 лева. Добавени са редица нови по-сериозни хипотези. Лишаване от свобода от 1 до 6 години и глоба от 5000 до 20 000 лева, ако деянието е извършено с помощта на превозно средство, което се конфискува от държавата; ако е организирано от група или организация; ако е извършено по начин, опасен за живота на лицето; ако то е извършено спрямо лице под 16-годишна възраст; ако то е извършено спрямо повече от едно лице.

Поради нарастващия миграционен поток и специфичните предизвикателства в управлението на границите, през отчетния период са предприети стъпки да бъде определен редът на участието на армията в охраната на българските граници. През февруари 2015 г. е въведено изменение в Инструкцията за сътрудничество между Министерството на отбраната и Министерството на вътрешните работи. Според новия член 5а, въоръжените сили, ако е необходимо, подкрепят граничните полицейски власти в наблюдението и контрола на държавната граница срещу трафик на незаконни оръжия и въоръжени провокации. В мирно време въоръжените сили могат да окажат логистична подкрепа на полицейските органи в охраната на държавната граница. Тези задачи може да включват транспортиране на хора, съхранение и транспортиране на материални ресурси, оказване на специализирана техническа помощ с личен състав при извършване на обслужване и ремонт на техника; извличане и евакуация на техника и имущества; обмяна на опит и обучение на специалисти по ремонт и на водачи на специализирана техника; безвъзмездно предоставяне в управление на движими вещи и други задачи в съответствие с действащото законодателство. За тези съвместни действия Министерството на вътрешните работи и Министерството на отбраната разработват съвместен план за операции, но военните сили не могат да разполагат с правомощията на органите по Закона за Министерството на вътрешните работи.

7.3. Политически промени и мерки по контрола на външните граници

Граничен контрол - оборудване и техническо развитие на капацитета

През 2015 г. е завършена и въведена в експлоатация втората част на ИСН (Интегрирана система за наблюдение) на българско-турската зелена граница между КПП Лесово и устието на река Резово. Тя е финансирана в рамките на годишните програми на Фонда за външните граници (ФВГ) за 2011-2013 г. Това води до оптимизиране на контрола и употребата на ресурсите на оперативното ниво и централизация на управлението на тактическо ниво чрез получаване и анализ на информация в реално време. Всички усилия на Главна дирекция Гранична полиция (ГДГП) са насочени към ефективно предотвратяване на незаконното преминаване на границата и пренасочване на потоците от мигранти към официалните пунктове за граничен контрол, като по този начин се минимизират рисковете за живота и здравето на хора и групи по време на опитите им да преминат в българска територия през трудни и непознати терени.

През 2015 г. продължава разширяването на вече съществуващата ограда по българско-турската граница. Промените в Закона за обществените поръчки дава възможност за директното възлагане на строителството на оставащите 132 км поради значението им за националната сигурност. Въпреки това, изграждането се забавя значително заради трудния терен и ще продължи през 2016 г. В допълнение, на ГДГП е предоставена помощ от Фонда за вътрешна сигурност за периода 2014-2020 г., предназначена за доставянето на нови превозни средства за нуждите на гранична полиция.

В резултат от изпълнението на проекта в рамките на Многогодишната програма 2012-2013 на Фонда за външните граници, са монтирани и пуснати в експлоатация електронни гишета за автоматизиран контрол на граждани на ЕС на международното летище Бургас (четири електронни ключа). България е в процес на изграждане на системи за Подробна информация за пътниците (ПИП) и Досиета на пътниците, заедно със съответния национален отдел за обработка на информация. В момента данните от ПИП не се използват често, само за някои полети, пристигащи на българските летища.

В допълнение е доставено, монтирано и пуснато в експлоатация оборудване за откриване на ядрени и радиоактивни материали в следните гранични контролно-пропускателни пунктове: летища Варна и Пловдив, контролно-пропускателни пунктове Кардам, Русе, Златарево, Олтоманци и Станке Лисичково. В процес на изграждане са инсталации за радиационен контрол на летище Бургас, които трябва да бъдат завършени в началото на 2016 г.

Други дейности за подобряване на ефективността на контрола по външните граници (например учения и политики)

В момента Министерство на вътрешните работи (МВР) продължава съвместната специализирана полицейска операция, започнала през ноември 2013 г., която има за цел да осигури адекватна охрана на българско-турската и българско-гръцката граници. Средно месечно са пренасочвани и разпределяни по 200 служители от регионалните дирекции на Министерството на вътрешните работи и по 350 служители от териториалните структури на ГДГП, заедно със 76 броя транспортно оборудване по тези граници от вътрешността на страната. В същото време това намалява правоприлагания капацитет вътре в страната, особено в по-малките населени места и селските райони. За да се избегне този проблем, Главна дирекция Гранична полиция разшири своя персонал със 178 служители и са открити още 150 позиции. Със средства от резерва на МВР е увеличен персоналят на РДГП Смолян с допълнителни 30 работни позиции и РДГП Елхово със 139.

За да се запознаят и интегрират бързо новите служители в дейността на граничната полиция е разработен кратък курс за първоначална професионална подготовка, осъществен през 2015 г. и приключен през януари 2016 г. През 2015 г. служители, работещи по външните граници, участват в различни учения:

- мултидисциплинарен подход за борба с трафика на хора чрез обмен на информация и най-добри практики от членките на Шенген в еврозоната - 41 служители
- достъп до територия и процедура за предоставяне на международна закрила - 20 служители

- укрепване на принципите за зачитане правата на човека в полицейски дейности - 8 служители
- програма за подкрепа на борбата с тероризма на Държавния департамент на САЩ за разпознаване на фалшиви документи и анализ на поведението - 59 служители

В изпълнение на графика за обучение на служителите на Академията на МВР, служители участват в следните курсове:

- Граничен контрол и управление - 56 служители
- Споразумението от Шенген, свързано с прилагането на полицейски правомощия и компенсаторни мерки - 16 служители

В допълнение, с цел да се противодейства на опитите за незаконно преминаване на границата чрез фалшиви, подправени или присвоени документи, през 2015 г. е проведен 4-дневен курс за допълнително обучение в откриването на фалшиви и подправени документи за експерти и младши експерти. Участват общо 48 служители от всички РДГП-та. През 2015 г. са доставени 15 броя комбинирани лупи с различни източници на светлина. Общо 364 случая на опит за незаконно преминаване на границата на Република България с фалшиви, подправени или присвоени документи са разкрити през същата година. През 2012 г. и 2013 г. са регистрирани съответно 204 и 479 опита. Освен това, през 2015 г., 196 служители и 12 преподаватели пряко ангажирани в мониторинга на граничните пунктове, са обучени да работят с оборудване за радиационен контрол и централна станция за предупреждение. Персоналът на Специализирания център за временно настаняване на чужденци (СЦВНЧ) посети семинар за обучение относно Регламента от Дъблин и Евродак, организиран от Върховния комисариат на ООН за бежанците.

През 2010 г. ГДГП подписа тристранен меморандум за сътрудничество с Българския хелзинкски комитет (БХК) и Службата на Върховния комисар на ООН за бежанците. По силата на споразумението работна група, съставена от представители на трите страни, извършва посещения за наблюдение на граничните контролно-пропускателни пунктове и съблюдава процеса. През май 2015 г. е публикуван докладът от посещенията, извършени през 2014 г. Авторите отбелязват, че механизмът за сътрудничество вече е довел до положителни промени, като например драстичното намаляване през 2014 г. в сравнение с предходната година на случаи на мигранти, които впоследствие са подали заявления за убежище, след като са били задържани, но въпреки това са били съдени за това, че са влезли на българска територия нелегално. Друг въпрос, повдигнат в доклада е, че отказите за влизане може да представляват нарушение на принципа на забрана за връщане. През 2015 г. броят на отказите за влизане е 1106 в сравнение с 6400 през 2014 г., въпреки увеличаването на миграционния поток.

Въпреки това, МВР предприе стъпки за гарантиране защитата на правата на мигрантите. През 2014 г. служителите на МВР посетиха редица курсове с фокус върху работата с мигранти и опазването на техните права. Закрилата на човешките права в контекста на увеличавания миграционен поток са включени в годишните планове за дейността (включително в този за 2015 г.) на Постоянната комисия за правата на човека и полицейската етика в МВР.

Международни споразумения с трети страни за сътрудничество в управлението на границите

На 25 май 2015 г. Споразумение за изграждане и експлоатация на съвместен контактен център за полицейско и международно сътрудничество между България, Турция и Гърция на ГКПП-Капитан Андреево е подписано от съответните страни. Очаква се споразумението да влезе в сила след ратификация от всички страни.

На 25 октомври осем балкански държави, включително България и Австрия, се срещнаха в Брюксел, за да обсъдят мигрантската криза. Делегатите приеха план за действие от 17 точки, включително конкретни мерки за осигуряване на постоянен обмен на информация, ограничаване на вторичните движения, подкрепа за бежанците и осигуряване на подслон и почивка, управление на миграционните потоци, укрепване на управлението на границите, борба с контрабандата и каналджийството, предоставяне на информация за правата и задълженията на бежанците и мигрантите, и мониторинг.

Противодействие на незаконната миграция чрез злоупотреба с принципа на събиране на семейството

С цел подобряване на усилията за противодействие на злоупотребите с принципа на събиране на семейството, е разработен и разпространен наръчник за уговорените бракове сред персонала на миграционните звена на областните дирекции на МВР в цялата страна. В допълнение е въведено активно наблюдение на бракове, за които има информация, че са с цел да се заобиколят установените правила.

Противодействие на улесняването на незаконната миграция

Българите последователно се нареждат сред първите десет националности, които подпомагат незаконната миграция за 2015 г. Ето защо през 2015 г. МВР активизира усилията за справяне с каналджийството - през третото тримесечие на годината властите отбелязват 250% увеличение на задържаните фасилитатори в сравнение с второто тримесечие. Наблюдава се растяща тенденция през последните няколко години - през 2015 г. са задържани 520 фасилитатори в сравнение с 239 през 2013 г., и 150 през 2010 г.

Дейности по събиране на информация са извършени относно граждани от трети страни, причините за присъствието им на българска територия и връзките им с български граждани. Проведени са няколко специализирани полицейски операции на територията на София и цялата страна, насочени към противодействие на нелегалната миграция и каналджийството. Общо 227 специални полицейски операции са проведени от миграционните звена на областните дирекции на МВР в цялата страна и в резултат броят на задържаните незаконно пребиваващи мигранти се е увеличил повече от четири пъти в сравнение с 2014 г.

Условия за живот на незаконно пребиваващите мигранти от трети страни

Понастоящем са предложени изменения в Закона за чужденците в Република България, с които ще се разшири предназначението на участъци от Специализиран център за временно настаняване на чужденци, който помещава мигранти, обект на принудителни мерки за връщане, до настаняване на мигранти, за които предстои да бъдат идентифицирани и определени последващи мерки.

8. ВРЪЩАНЕ

8.1. Национален контекст

През 2015 г. се наблюдава намаляване на броя на върнатите чужденци. 556 лица са обект на принудителни мерки за връщане, а това е спад от 17% в сравнение с 2014 г.⁷⁶ Намалението се дължи на недостатъчно финансиране⁷⁷. През първата половина от 2015 г. Дирекция Миграция има на разположение само средствата, отпуснати в рамките на Годишна програма 2013 по Европейския фонд за връщането, с които са били върнати 45 чужденци. Това прави общия брой на върнатите граждани на трети страни 197, с 47 повече от планираните 150 за целия период на програмата⁷⁸.

През 2015 г. 91 лица, подлежащи на принудително връщане, напускат страната със собствени разходи⁷⁹, в сравнение със 79 през предходната година. 89 чужденци са върнати със съдействието на дирекция „Миграция“, като част от програмите за асиситирано (подпомогнато) доброволно връщане, изпълнявани от Мисията на Международната организация по миграция в България, което е по-малко от 330-те незаконно пребиваващи граждани на трети страни през 2014 г.⁸⁰

8.2. Промени в правната рамка

Като част от основните проекти за изменение и допълнение към Закона за чужденците, подготвени през 2015 г. и представени през март 2016 г. от Министерството на вътрешните

⁷⁶ Дирекция Миграция (2016), Отчет-анализ за дейността на Дирекция "Миграция"-МВР през 2015 г.

⁷⁷ Пак там.

⁷⁸ Пак там.

⁷⁹ Министерство на вътрешните работи (2015 г.): Миграционна статистика за декември 2015 г. Достъпно на: https://www.mvr.bg/NR/rdonlyres/3BFDD98B-84B0-4906-96BD-52697D8CDB44/0/Mesechna_spravka_dekemvri_2015.pdf

⁸⁰ Дирекция Миграция (2016), Отчет-анализ за дейността на Дирекция "Миграция"-МВР през 2015 г.

работи⁸¹, се съгласува терминологията със съответните закони на ЕС, според които българското право започва да използва "връщане", вместо "принудително отвеждане до държавните граници". Като допълнителна стъпка към последователното прилагане на правилата за връщане, изрично са въведени и нови основания за връщане: на чужденец, за който е налице влязло в сила решение за отказ, прекратяване или отнемане на международна закрила или убежище или по отношение на когото производството по ЗУБ е прекратено с влязло в сила решение, освен ако прекратяването е постановено спрямо чужденец, за когото има решение за обратно приемане; когато се установи, че чужденецът е влязъл през границата на страната по законоустановения ред, но се опитва да я напусне не през определените за това места или с неистински, с преправен документ за задгранично пътуване или със заместващ го документ (чл. 41).

Процесът на разпределяне на чужденци също е включен в предложенията. Нови параграфи са предложени в член 44, постановява се нова мярка за сигурност от временен характер, краткосрочно настаняване в отделно звено на специалните домове за настаняване на чужденци. За да има разграничение от обичайните функции на специалните домове, в тези звена чужденците ще бъдат подложени на дейности за първоначална идентификация и оценка за последващите административни мерки. Краткосрочното настаняване може да продължи 30 дни и малолетни и непълнолетни се настаняват отделно от възрастните. Краткосрочните наредби за разпределение подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

В допълнителните разпоредби са предложени определения за държавен интерес, хуманитарни причини, биометрични данни, отнемане и анулиране на визи.

8.3. Политически промени

Национални мерки

Дейностите, предвидени за постигане на цел трета от плана за връщанията за 2015 г., включват диалог с основните страни на произход на мигрантите, за да се улесни връщането на незаконно пребиваващи чужденци и да се подобри ефективността на процедурите по връщане. Тези планирани мерки са изпълнени в голяма степен през годината.

България предприе стъпки към създаването на механизъм за наблюдение на принудителното връщане. През 2015 г. е приключен проект, финансиран в рамките на Годишната програма 2013 на Европейския фонд за връщане, резултатът от който е изработването на Ръководство за наблюдение на принудителното връщане. Ръководството е изпробвано по време на две операции по принудително връщане, след което са произведени аналитични доклади с изводи. Освен това, министърът на вътрешните работи издава заповед за запознаване и

⁸¹ Министерство на вътрешните работи, Проект за изменение и допълнение на Закона за чужденците в Република България, достъпно на: <https://www.mvr.bg/RegulatoryFramework/zakonoproekti.htm>

прилагане на Общото европейско ръководство за връщане от съответните органи (ДМ, ГДПП, СДВР и областните дирекции на МВР), както и включването му в учебния план на Академията на МВР.

Сътрудничество с трети страни

На 21 януари 2015 г. българското правителство разработи проект на Протокол за прилагане на Споразумението между Европейския съюз и Република Турция за обратно приемане на лица, пребиваващи без разрешение. Протоколът очертава условията относно връщането на незаконно пребиваващи имигранти в Турция, включително срокове, необходими документи, компетентни органи и други. Мигрантите ще бъдат връщани през ГКПП Капитан Андреево-Капъкуле. Не се предвижда реадмисия през летищните ГКПП-та. Досега не са връщани мигранти в Турция, тъй като механизмът все още не функционира⁸². Очаква се споразумението да започне да влезе в сила през юни 2016 г.

За да се подобрят усилията за предотвратяване на незаконната миграция, в рамките на дейност от Годишна програма 2013 на Европейски фонд за връщането, се провеждат редовни срещи с дипломатическите представители на значими страни на произход (Алжир, Афганистан, Палестина, Иран, Ирак, Нигерия и т.н.). През първата половина на 2015 г. се провеждат четири срещи със служители на пакистанските, ливански, афганистанските и алжирските посолства, като фокусът е върху въпроси, свързани с опростяване на процедурите за издаване на документи за пътуване, сътрудничество в областта на идентифицирането на лица и общи усилия за насърчаване на доброволното връщане. Активното сътрудничество с Дирекция Консулски отношения на Министерство на външните работи в процеса на идентифициране и издаване на документи за пътуване на незаконно пребиваващи чужденци от страни, които не разполагат с дипломатическо или консулско представителство в България.

Сътрудничество с държавите членки и организации на ЕС

Дирекция Миграция осъществява прилагането на процедури за връщане, доброволно и принудително, като основен инструмент за противодействие на нелегалната миграция. Принудително връщане на незаконно пребиваващи чужденци се извършва със средства на ЕС в изпълнение на сключените споразумения за реадмисия, както и изпълнението на съвместни полети за връщане, организирани от други държави членки, координирани и съфинансирани от “Фронтекс”. През 2015 г. Дирекция Миграция участва в пет съвместни полета на “Фронтекс”, организирани от Кралство Испания в Пакистан, от Австрия до Нигерия и Кот д'Ивоар, от Италия до Нигерия, от Германия до Грузия и от Гърция до Пакистан. В резултат на операциите 54 незаконно пребиваващи граждани от трети страни са върнати в страните им на произход - 28 граждани на Нигерия, 17 на Кот д'Ивоар, 6 на Грузия и 3 на Нигерия. Трябва да се отбележи, че операцията, включваща полет до Кот д'Ивоар, организиран от компетентните органи на Австрия, е извършена по искане на българската

⁸² Министерски съвет (2015): Определени са процедурите за прилагане на реадмисионното споразумение между ЕС и Турция. Достъпно на: <http://www.government.bg/cgi-bin/e-cms/vis/vis.pl?s=001&p=0228&n=6650&g=&vis=000168> (28 март 2015)

Дирекция Миграция и поради това е голям успех за България. Това е пилотна операция и за “Фронтекс”.

Пример за успешното сътрудничество с “Фронтекс” е проведеният съвместен полет (на 23 септември, 2015 г.) в Пакистан, който е първата такава мисия, в която българската Дирекция Миграция организира полета в партньорство с Холандия, Испания, Австрия, Германия и Полша. В резултат на това са върнати 36 незаконно пребиваващи граждани на Пакистан (15 от България, 5 от Холандия, 7 от Испания, 7 от Австрия, един от Германия и един от Полша). На борда присъстват медицински екип и психолог. Представител на омбудсмана на Република България и представител на Хюъмн Райтс Уоч наблюдават прилагането на процедурите по връщане по време на целия полет.

Сътрудничеството между мисията на МОМ в България и Министерството на вътрешните работи продължава и през 2015 г. под формата на дейности за насърчаване на доброволното връщане. През първите шест месеца на годината МОМ консултира настанените в Специалните домове за временно настаняване на чужденци (СДВНЧ) лица и пристигащите на гишетата в залата за административни услуги за чужденци в сградата на Дирекция Миграция по отношение на правните им възможности за връщане в страната на произход. Консултациите са проведени като част от дейностите на МОМ в рамките на Европейския фонд за връщане, който изтече на 30 юни 2015 г. В резултат на тези усилия 89 нелегално пребиваващи чужденци бяха върнати в страната им на произход.

9. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТРАФИКА НА ХОРА

9.1. Национален контекст

Основният правителствен орган, натоварен с определянето и прилагането на националната политика и стратегия в областта на противодействието на трафика на хора, е Националната комисия за борба с трафика на хора (НКБТХ). На годишна база Комисията разработва Национална програма за борба с трафика на хора, която представя на правителството. През последните няколко години фокусът на нейната работа е върху няколко основни области, включително институционалните и организационни действия и развитие; превенция и повишаване на осведомеността; обучение и квалификация на персонала; защита, рехабилитация и реинтеграция на жертвите на трафик; изследвания и статистически анализ; и международно сътрудничество⁸³. В допълнение към това са разработени два отделни механизма за насочване - национален механизъм за насочване на жертви на трафик на хора и координационни механизми за насочване и подпомагане на непридружени малолетни и деца, жертви на трафик, завръщащи се от чужбина - за да насочват и синхронизират работата на националните участници, отговарящи за връщането, подкрепата, реинтеграцията и подпомагането на жертвите⁸⁴. Организационната структура на НКБТХ е допълнена от

⁸³ МВР (2014 г.) Годишен политически доклад на ЕММ за 2013 г., посветен на миграцията и политиката за убежище в България.

⁸⁴ Пак там.

Постоянната експертна работна група, съставена от водещи експерти от държавни, международни и неправителствени организации, занимаващи се с борбата с трафика на хора. Една от важните задачи на този конкретен орган е да служи като инструмент за външен мониторинг и оценка на работата на Комисията и резултатите, постигнати от политиките ѝ на национално равнище⁸⁵.

9.2. Промени в правната рамка

Пред Народното събрание бяха представени и приети на първо четене изменения и допълнения към Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадалите от престъпления, за да бъде приведен в съответствие с Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за определяне на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета⁸⁶. Измененията гласят, че всички жертви на престъпления от общ характер са обект на помощ, като финансовата компенсация е ограничена само до групата от престъпления, очертани от закона, сред които е и трафикът на хора. Всички наследници на пострадалите могат да получат помощ и финансова компенсация, ако жертвата е починала в резултат на престъплението. Информация за жертви трябва да се дава "без ненужно забавяне". Обемът на дадената информация и кръгът от органи, задължени да я предоставят, се разширява. Новите власти включват дипломатическите служби на България за жертвите в чужбина и процесуални представители във всички случаи. Жертвите трябва да бъдат информирани за властите, на които могат да се оплачат, ако са нарушени техните права. Вече е задължително съобразяването с индивидуалните характеристики на жертвата, когато му/й се предоставя информация. Информацията се предоставя устно или писмено под формата на достъпен за жертвите език.

В случай на смърт жертва на трафик, психологическа и практическа помощ може да бъде предоставена и на членовете на семейството на жертвата или на лицето, с което той/тя живее, въз основа на индивидуална оценка. Ако е необходимо, психологическа помощ може да бъде предоставена и след получаване на финансова компенсация.

Практическата помощ се разширява до предоставянето на информация за вторично или повторно виктимизиране и начини за предотвратяването му. Организациите за подкрепа на жертвите могат да предоставят подслон или други безопасни жилища за пострадалите.

През 2015 г. в Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадалите от престъпления (НСПКПП) е преиздадена специализирана брошура за правата на жертвите на български, английски, немски и френски език. Тя се предлага за свободно обращение в полицейски управления, органите на съдебната власт, организациите за подкрепа на жертвите, областните администрации, Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) и дирекциите за социално подпомагане. Брошурата може да бъде свалена и от новия уебсайт

⁸⁵ НКБТХ (2015), Годишен доклад, стр. 4

⁸⁶ Народно събрание на Република България (2015 г.), Проект за изменение и допълнение на Закона за подпомагане и финансова компенсация на жертвите на престъпления, достъпно на: <http://parliament.bg/bg/bills/ID/15664/>

на Съвета: www.compensation.bg. Мобилната версия на сайта е разработена. Уебсайтът на Съвета разполага с информация на български и английски език за правата на жертвите, съответното българско и европейско законодателство, контакти на съответните лица за подпомагане и документите, необходими за предоставяне на правна помощ и финансова компенсация на пострадали⁸⁷.

На 14 септември 2015 г. Зона ЗаКрила – Детски център за застъпничество и подкрепа е открит в град Монтана като съвместна дейност на УНИЦЕФ, една от националните телевизии, Институтът за социални дейности и практики и община Монтана. Смята се за иновативна социална услуга за деца, жертви и свидетели на насилие и престъпност. Според нейните създатели тя обединява добрата правна помощ, медицински, психологически и социални практики и прибира децата в техния център. Центърът е подкрепен от мащабна медийна и дарителска кампания. Министерството на вътрешните работи (МВР) и Агенцията за социално подпомагане (АСП) също са партньори в инициативата. Центърът осигурява непрекъсната подкрепа и защита за деца, жертви на насилие, и техните семейства по време на целия цикъл на работа по техния случай. Очакваше се още два центъра от този тип да бъдат отворени до края на 2015 г. в градовете София и Шумен⁸⁸.

9.3. Политически промени

Институционални и организационни дейности и развитие

През 2015 г. към Държавната агенция за закрила на детето (ДАЗД) се създава нова работна група, която разработва механизъм за координация за сътрудничество между институции и организации, които имат за цел да се гарантира зачитането на правата на непридружените чужди деца, пребиваващи в България - включително и тези, които вече са получили убежище и международна закрила. Важно е да се спомене, че въпросният механизъм е разработен в съответствие с Координационния механизъм за случаи на деца-жертви на трафик, като по този начин им осигурява защитата и помощта от която се нуждаят, включително мерки за закрила, настаняване и грижи.

В допълнение Държавната агенция за бежанците (ДАБ) започна изработването на механизъм за идентифициране на уязвими групи сред мигрантите и бежанците, който е специално насочен към подкрепа и съдействие на жертвите на трафик на хора сред тези лица, които са получили статут на бежанец и международна закрила. В предстоящите месеци НКБТХ също планира да си сътрудничи с Обединеното кралство и други държави, за да се обменят опит и най-добри практики в разработването на ефективни механизми за идентификация и закрила на жертвите на трафик на хора сред уязвимите групи мигранти. Освен това през 2016 г.

⁸⁷ Министерство на правосъдието (2015 г.), Писмо № 66-00-165 от 06.10.2015 до Центъра за изследване на демокрацията от 6 октомври 2015 г.

⁸⁸ УНИЦЕФ (2015) Първата в България Зона Закрила отвори врати в Монтана, 14 септември 2015 г., достъпно на: www.unicef.bg/bg/article/Parvata-v-stranata-Zona-ZaKрила-otvori-vrati-v-Montana/923?utm_source=G2++One-off+donors+INDV.&utm_campaign=042ad8d017-eNewsletter_9+2015&utm_medium=email&utm_term=0_62d98b0eb0-042ad8d017-306559977.

Комисията също така ще проведе задълбочено проучване на специфични фактори, характерни за трафика на уязвими мигранти, за да се направи обективна оценка на тяхното положение и нужди.

Списъкът на организации и институции, работещи с националния механизъм за насочване, е разширен, за да включва Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда". В допълнение към това е жизнено важно да се отбележи актуализацията и добавянето на съществуващите работещи горещи линии и онлайн платформите за защита, предотвратяване и контактите на НПО-та, участващи в механизма за насочване на жертви на трафик на хора.

За да се повиши капацитетът и ефективността на местните комисии за борба с трафика на хора (МКБТХ) и да се изпълняват по-добре съответните национални и местни политики, НКБТХ организира международна конференция на тема "Сътрудничество между защитата на жертвите на човешки трафик и предоставяне на убежище". В хода на инициативата, реализирана съвместно с фондация "Ханс Зайдел", ВКБООН и секретариата на Конвенцията на Съвета на Европа за борба с трафика на хора, редица водещи международни, европейски и български експерти в областта на превенцията на трафика на хора обменят най-добрите практики, предоставят заключения и препоръки въз основа на последните анализи и изследвания.

В допълнение през 2015 г. се разширяват вече съществуващите доброволчески мрежи за сесии за превенция, целящи да повишават осведомеността относно рисковете за трафик сред ученици от уязвими групи.

Превенция и повишаване на осведомеността

През 2015 г. МКБТХ провежда кампании на местно ниво на тема трудова експлоатация и произтичащите от това рискове от трафик за по-уязвимите групи в райони с по-високи нива на трафик на хора. Подобни инициативи с акцент върху превенцията на трафика с цел сексуална експлоатация са организирани и във всички области на страната, където работят МКБТХ. Освен това, по случай Деня на ЕС за борба с трафика на хора, НКБТХ и местните й структури организираха поредица от информационни и превантивни мероприятия и дейности, насочени към повишаване на информираността на характера и мащаба на трафика в България. Със съдействието на неправителствените организации като Фондация "Приложни изследвания и комуникации" и Кампания А21, инициативите също трябва да помогнат на потенциалните жертви да избягват рисковете в интернет и да се научат как да го използват безопасно. В допълнение към това, е осъществен отделен проект за осведоменост в партньорство със "Свят без граници", насочен конкретно към представители на ромските общности, за които е установено, че са особено уязвими за рисковете от трафика на хора.

През 2015 г. фондация "Асоциация Анимус" също провежда национална кампания за превенция на трафика и експлоатацията на труда на българи в чужбина, издава и брошури, предназначени за жертви на трафик с полезни контакти за помощ, и разработва ръководства за адвокати и социални работници с препоръки по отношение на правните процедури за защита на жертвите на трафик. Друго НПО, особено активно в прилагането на политиката и участващо в различни полски дейности, е Асоциация Деметра, която поддържа два кризисни

центъра за деца, жертви на трафик и насилие в Бургас и Средец. През 2015 г. организацията провежда информационни кампании, насочени към лица от уязвимите групи, настанени в кризисни центрове и подложени на рискове от трафик. Освен това, Асоциация Деметра планира и провежда образователни и разяснителни разговори за жертви на трафик в кризисните центрове, за да повиши информираността им и да предотврати рисковете от потенциално повторен трафик с цел сексуална експлоатация.

Обучение и квалификация на персонал

През 2015 г. Националната програма за борба с трафика на хора се заема с организацията и провеждането на обучения за служители от ДАБ и МВР, с акцент върху подобряване на техните умения да откриват жертви на трафик сред мигрантите - аспект, който ще продължи да бъде от съществено значение за политиките и инициативите за противодействие на трафика на хора. В допълнение към това, Министерството на труда и социалната политика, в сътрудничество с Центъра за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи, разработи обучения за социална подкрепа на лица и техните семейства, със специфичен акцент и отделен модул за трафика на хора.

Европейският институт организира друга инициатива. Неговият проект "Мултидисциплинарен подход за противодействие на трафика на хора чрез трансфер на знания и добри практики на страните-членки от Шенгенското пространство" позволи разработването на тематични ръководства за обучение, свързани с проблемите на организираната престъпност и трафика на хора. Важно е да се отбележи, че предложените насоки се основават на задълбочени изследвания и оценка на нивото на експертиза и на специфичните нужди на служители от Гранична полиция и Миграция, прокурори, адвокати и експерти от Държавната агенция за национална сигурност (ДАНС), Националната следствена служба (НСС), НКБТХ и нейните местни служби. Повече от 150 правоохранителни служители са обучени и запознати с нормативната уредба в областта на трафика на хора, за различните форми на експлоатация, ролята, структурата и местните служби на НКБТХ, и механизмите, ръководещи национални и международни форми на сътрудничество.

Закрила, рехабилитация и реинтеграция на жертвите на трафик

На местно ниво две от най-големите общини, където НКБТХ има местни служби (МКБТХ във Варна и Бургас), предоставят на Комисията безплатен достъп до два общински имота, които са превърнати в приюти за временно пребиваване на жертви на трафик на хора и Центрове за закрила и помощ на жертви на трафик. Едно допълнително съоръжение от този тип в Бургас също бе дарено от общината, за да се улесни реинтеграцията на жертвите на трафик на хора и икономическото им състояние след първоначалния престой в центровете. За целите на по-добра закрила и подслон на жертвите на трафик на местно ниво във Варна, НКБТХ инициира партньорство с фондация "SOS - семейства в риск" - неправителствена организация, която печели обществената поръчка за тази конкретна услуга. Освен това, фондацията продължава също да поддържа местен Кризисен център за жени и деца-жертви на трафик и запазва членството си в Алианса за закрила срещу трафика на хора и насилието, основано на пола.

През 2015 г. заедно с няколко други организации, НКБТХ се заема с ключови международни проекти, включително участва в изпълнението на цялостна програма - "Шведско-българско сътрудничество за превенция на трафика на хора, идентификация, защита, подкрепа, завръщане и реинтеграция на жертвите на трафика". Тригодишната програма (2015-2017) се състои от три отделни компонента на проекта, координирани и управлявани съвместно от Комисията, фондация "Асоциация Анимус" и мисията на Международната организация по миграция в България.

Международно сътрудничество

Ефективното международно сътрудничество на различни нива и с различни партньори на НКБТХ е много важна част от националната ѝ програма, тъй като улеснява обмена на добри практики и съвместните усилия за борба с трафика на хора от името на България като страна източник, и от името на транзитните и целеви страни. В хода на 2015 г. НКБТХ участва в международна конференция, посветена на борбата с тежките форми на трудова експлоатация, със специален акцент върху риска и факторите за превръщане в жертва на трафик. В допълнение към това, секретарят на НКБТХ присъства на годишната среща между националните органи за докладване и координатори за борба с трафика от страните членки на ЕС и на страните от Югоизточна Европа. Там са направени релевантни и важни определящи и законови поправки. Също така НКБТХ продължава успешното си партньорство и участие в различни международни проекти, включително "Деца, жертви на трафик: Нашата отговорност", "Пан-Европейски мониторинг на трафика на хора", "Подобряване на координацията и отчетност за румънските непридружени непълнолетни лица безопасност" и т.н.

Списък на съкращенията

ПИП	Подробна информация за пътниците
ГКПП	Гранични контролно-пропускателни пунктове
БХК	Български хелзинкски комитет
ДМ	Дирекция Миграция към Министерството на вътрешните работи
ФВГ, ЕФВ	Фонд за външните граници, Европейски фонд за връщане
ГДГП	Главна дирекция "Гранична полиция" към Министерството на вътрешните работи

	работи
СКЦПМС	Съвместен контактен център за полицейско и международно сътрудничество
ИСН	Интегрирана система за наблюдение
ЗУБ	Закон за убежището и бежанците
МОН	Министерство на образованието и науката
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МО	Министерство на отбраната
МВР	Министерство на вътрешните работи
НСМИ	Националният съвет по миграция и интеграция
НАЗ	Национална агенция по заетостта (в Министерството на труда и социалната политика)
НСИ	Национален статистически институт
НСИЛПМЗРБ	Национална стратегия за интеграция на лица, които са получили международна закрила в Република България (2014 - 2020)
НСОМУИ	Национална стратегия в областта на миграцията, убежището и интеграцията (2015 - 2020)
НСМУИ	Национална стратегия за миграция, убежище и интеграция (2011 - 2020)
НОИ	Национален осигурителен институт
ДП	Досиета на пътници

РДГП	Регионална дирекция "Гранична полиция" към Министерството на вътрешните работи
ДАБЧ	Държавна агенция за българите в чужбина
ДАЗД	Държавна агенция за закрила на детето
ДАНС	Държавна агенция за национална сигурност
ДАБ	Държавна агенция за бежанците към Министерски съвет
СДВНЧ	Специален дом за временно настаняване на чужденци

ПРИЛОЖЕНИЕ: Прилагане на законодателството на ЕС

През 2015 г. бяха приети два пакета от изменения и допълнения към Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), един през октомври и един през декември.

Първият важен пакет от изменения и допълнения в ЗУБ е приет на 2 октомври 2015 г. и влиза в сила на 16 октомври. Те служат за транспониране на Директива 2011/95/ЕС относно стандартите за определянето на граждани на трети страни или лица без гражданство като лица, получили международна закрила, за единен статут на бежанците или на лицата, отговарящи на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила ("директивата за признаването"), както и Директива 2013/33/ЕС, която определя стандартите за приемане на кандидати за международна закрила ("директивата относно условията на приемане") в българското законодателство. И двете директиви са изпуснали крайните си срокове за транспониране, измененията привеждат българското законодателство в съответствие с правото на ЕС чрез въвеждане на нови разпоредби в съответствие със стандартите на Общата европейска система за убежище и чрез съгласуване на вече съществуващите разпоредби⁸⁹.

Друг пакет от изменения на ЗУБ е приет през декември 2015 г. за транспониране в българското законодателство на Директива 2013/32/ЕС относно общите процедури за

⁸⁹ Причини за проектозакон за изменение и допълнение на Закона за убежището и бежанците, N 454-01-37. Достъпен на: <http://parliament.bg/bills/43/454-01-37.pdf>

предоставяне и отнемане на международна закрила⁹⁰ (Директива за "общии процедури"), чиято основна цел е да се доразвият стандартите и процедурите за предоставяне и отнемане на международна закрила в държавите членки, за да бъде установена обща процедура за убежище в ЕС.

С приемането на двата пакета с изменения в Закона за убежището и бежанците през октомври и декември 2015 г., България не само изпълнява ангажиментите си, произтичащи от членството ѝ в ЕС, но също така значително подобрява Закона си за убежището и бежанците чрез запълване на редица съществуващи законодателни пропуски в тази област, синхронизиране на някои важни понятия и въвеждане на разпоредби, които да допринесат за по-ефективно провеждане на процедурите за предоставяне на международна закрила по отношение на основните права на тези, които търсят закрила, като в същото време се гарантира, че общественият ред и националната сигурност няма да бъдат застрашени.

Проектозакон за трудова миграция и трудова мобилност ("ПТМТМ") е одобрен на 23 декември 2015 г. с Решение № 1018 на Министерски съвет, внесен в Народното събрание и се очаква да влезе в сила през май 2016 г.⁹¹

Основната му цел е да се транспонират разпоредбите относно свободното движение на работници в рамките на Европейския съюз и на заетостта на граждани на трети страни, които се съдържат в три нови директиви на ЕС - Директива 2014/54/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно мерките за улесняване на упражняването на правата, предоставени на работниците, в контекста на свободното движение на работници⁹², Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети страни с цел работа като сезонни работници⁹³ и Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети страни в рамките на вътрешнокорпоративно прехвърляне⁹⁴.

⁹⁰ Директива 2013/32 / ЕС. Достъпна на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=EN>

⁹¹ Проектозакон за трудова миграция и трудовата мобилност, 502-01-100, достъпен на: <http://parliament.bg/bg/bills/ID/15672/>

⁹² Директива 2014/54/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г. относно мерки за улесняване на упражняването на правата, предоставени на работниците, в контекста на свободното движение на работници, достъпно на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0054&from=BG>

⁹³ Директива 2014/36 / ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел работа като за сезонни работници, достъпно на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0036&from=en>

⁹⁴ Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративно прехвърляне, достъпно на: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0066&from=EN>

БИБЛИОГРАФИЯ

Правни източници

State Gazette, issue 12, 13.02.2015. Постановление на Министерски съвет № 21/05.02.2015 г.

Народно събрание на Република България (2002): Закон за убежището и бежанците [Law on Asylum and Refugees] (Държавен вестник 54/31.05.2002), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://lex.bg/laws/ldoc/2135453184> (7 March 2014)

Народно събрание на Република България (1998): Закон за българското гражданство [Law on Bulgarian Citizenship] (Държавен вестник 136/18 November 1998), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2134446592> (7 March 2014)

Народно събрание на Република България (1998): Закон за българските лични документи [Law on Bulgarian Identity Papers] (Държавен вестник 93/11 August 1998), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2134424576> (7 March 2014)

Народно събрание на Република България (2000): Закон за българите, живеещи извън Република България [Law on Bulgarians Residing outside the Republic of Bulgaria] (Държавен вестник 30/11 April 2000), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2134916612> (7 March 2014)

Народно събрание на Република България (2003): Закон за борба с трафика на хора [Law on Combating Human Trafficking] (Държавен вестник 46/20 May 2003), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135467374> (7 March 2014)

Народно събрание на Република България (2002): Закон за насърчаване на заетостта [Law on Employment Promotion] (Държавен вестник 112/29 December 2001), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://lex.bg/laws/ldoc/-12262909> (7 March 2014)

Народно събрание на Република България (2007): Закон за влизането, пребиваването и напускането на Република България на гражданите на Европейския съюз и членовете на техните семейства [Law on Entering, Residing and Leaving the Republic of Bulgaria by the Citizens of the European Union and Their Family Members] (Държавен вестник 80/3 October 2006), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135535758> (7 March 2014)

Народно събрание на Република България (1998): Закон за чужденците в Република България [Law on Foreigners in the Republic of Bulgaria] (Държавен вестник 153/23.12.1998), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://lex.bg/bg/laws/ldoc/2134455296> (7 March 2014)

Народно събрание на Република България (1968): Наказателен кодекс [Criminal Code] (Държавен вестник 26/2 April 1968), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://lex.bg/laws/ldoc/1589654529> (7March 2014)

Народно събрание на Република България (2008): Закон за признаване на професионални квалификации [Law on Recognition of Professional Qualifications] (Държавен вестник 13/8 February 2008), Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, available only in Bulgarian at: <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135579101> (7March 2014)

Instruction No M-3 of 18 July 2011 on the co-operation between the Ministry of Defence and the Ministry of Interior, SG No 60 of 5 August 2011, available at <http://www.lex.bg/bg/laws/ldoc/2135744408>

Reasons of Draft Law on Amending and Supplementing the Law on Asylum and Refugees, No 454-01-37. Available only in Bulgarian at: <http://parliament.bg/bills/43/454-01-37.pdf>

Directive 2011/95/EU on the standards for the qualification of third-country nationals or stateless persons as beneficiaries of international protection, for a uniform status for refugees or for persons eligible for subsidiary protection, and for the content of the protection granted. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:337:0009:0026:en:PDF>

Directive 2013/32/EU. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=EN>

Reasoning of Draft Law on Amending and Supplementing the Law on Asylum and Refugees, No 502-01-68. Available only in Bulgarian at: <http://parliament.bg/bills/43/502-01-68.pdf>

Draft Law on Labour Migration and Labour Mobility, 502-01-100, available in Bulgarian at: <http://parliament.bg/bg/bills/ID/15672/>

Directive 2014/54/EU of the European Parliament and the Council of 16 April 2014 on measures to facilitate the exercise of the rights conferred on workers in the context of freedom of movement of workers, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0054&from=BG>

Directive 2014/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on the conditions for entry and stay of third-country nationals for the purpose of employment as seasonal workers, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0036&from=en>

Directive 2014/66/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the conditions of entry and residence of third-country nationals in the framework of an intra-corporate transfer, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0066&from=EN>

Law on Employment Promotion promulgated in SG No 112 of 29 December 2001, Sofia: National Assembly of the Republic of Bulgaria, 2011, in force as of 1 January 2002, available only in Bulgarian at <http://lex.bg/laws/ldoc/-12262909>

Reasoning of the Draft Law on Labour Migration and Labour Mobility, available at <http://parliament.bg/bg/bills/ID/15672/>

Regulation (EU) № 2011/492 of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on the Freedom of Movement for Workers within the EU, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0492&from=PL>

Ministry of Interior, Draft Amendments and Supplements to the Law on Foreigners in the Republic of Bulgaria, available in Bulgarian at <https://www.mvr.bg/RegulatoryFramework/zakonoproekti.htm>

Criminal Code, SG No 26 of 2 April 1968, available in Bulgarian at <http://www.lex.bg/laws/ldoc/1589654529>

Law on Amending and Supplementing the Law on Defense and Armed Forces of the Republic of Bulgaria, SG No 17 of 2016, available only in Bulgarian at: <http://www.parliament.bg/bg/laws/ID/29770>

Bulgarian Parliament (2015), Bill for the Amendment of the Law on the State Agency for National Security.

Bulgarian Parliament (2015), Bill for the Amendment of the Law on Foreigners in the Republic of Bulgaria.

National Assembly of the Republic of Bulgaria (2015), Draft Amendments and Supplements to the Law on Assistance and Financial Compensation of Victims of Crime, available in Bulgarian at <http://parliament.bg/bg/bills/ID/15664/>

Reasons of Draft Law on Amending and Supplementing the Law on Asylum and Refugees, No 454-01-37. Available only in Bulgarian at: <http://parliament.bg/bills/43/454-01-37.pdf>

Directive 2013/32/EU. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013L0032&from=EN>

Draft Law on Labour Migration and Labour Mobility, 502-01-100, available in Bulgarian at: <http://parliament.bg/bg/bills/ID/15672/>

Directive 2014/54/EU of the European Parliament and the Council of 16 April 2014 on measures to facilitate the exercise of the rights conferred on workers in the context of freedom of movement of workers, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0054&from=BG>

Directive 2014/36/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on the conditions for entry and stay of third-country nationals for the purpose of employment as seasonal

workers, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0036&from=en>

Directive 2014/66/EU of the European Parliament and of the Council of 15 May 2014 on the conditions of entry and residence of third-country nationals in the framework of an intra-corporate transfer, available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014L0066&from=EN>

Полиси документи и академични източници

Bezlov, T., Yordanova, M. and Stoynova, N. (2016) *Exploring links between corruption and trafficking of women: the case of Bulgaria*. Sofia: Center for the Study of Democracy.

Council of Europe (2016) *5th General Report on GRETA's Activities*. Strassbourg: Council of Europe

Eurostat (2015) *Trafficking in Human Beings*. Brussels: Eurostat.

National Strategy in the Field of Migration, Asylum and Integration 2011-2020 (NSMAI) (Министерски съвет (2011), Национална стратегия в областта на миграцията, убежището и интеграцията 2011-2020 г., 23.02.2011, available at: www.mvr.bg/NR/rdonlyres/EBCD864F-8E57-4ED9-9DE6-B31A0F0CE692/0/NationalStrategyinthefieldofMigrationAsylumandIntgrationENG.pdf),

National strategy for Integration of Beneficiaries International Protection in Bulgaria 2014-2020 (NSIBIP) (Министерски съвет (2014), Национална стратегия за интеграция на лицата, получили международна закрила в Република България 2014–2020 г., 9. 07.2014, available at: www.mlsp.government.bg/bg/docs/Refugees%20Integration%20Strategy-FINAL-July2014.pdf.)

NCCTHB (2015) *Annual Report*. Sofia: National Commission for Combating Trafficking in Human Beings.

Treaty on the Functioning of the European Union. Available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EN>

UNHCR Representation in Bulgaria - Open Letter from the UNHCR Representation in Bulgaria to the Law Commission of the Bulgarian Parliament on the Draft Amendments to the Law on Asylum and Refugees No 454-01-37. Available at: http://www.parliament.bg/pub/cW/20150123013341Komentari%20VKBOON_ZID%20ZUB454-01-37.PDF;

International Detention Coalition - Open Letter from the International Detention Coalition to the Law Commission of the Bulgarian Parliament on the Draft Amendments to the Law on Asylum and Refugees No 454-01-37. Available at: http://www.parliament.bg/pub/cW/20150511030700PG-539-00-70_8.05.15.pdf;

Centre for Legal Aid ‘Voice in Bulgaria’ - Open Letter from the Centre for Legal Aid “Voice in Bulgaria” to the Law Commission of the Bulgarian Parliament on the Draft Amendments to the Law on Asylum and Refugees No 454-01-37. Available at: http://www.parliament.bg/pub/cW/20150427043516PG-535-00-9_27.04.15.pdf;

Bulgarian Helsinki Committee - Open Letter from the Programme for Legal Protection of Refugees and Migrants of the Bulgarian Helsinki Committee to the Law Commission of the Bulgarian Parliament on the Draft Amendments to the Law on Asylum and Refugees No 454-01-37. Available at: <http://www.parliament.bg/pub/cW/20150427042636%D0%9A%D0%9F-539-00-7...21.04.2015.pdf>

Savova, I. (Oct. 2015) Country Report: Bulgaria, Aida Asylum Information Database.

Belgrade Centre for Human Rights, Safe Passage. Testimony of people arriving in Dimitrovgrad, Serbia from Bulgaria, 20-22 October 2015;

Amnesty International Public Statement, 11 Dec. 2015: Bulgaria: It’s time to address the allegations of abuse of refugees and migrants by the police.

Open Letter from the Confederation of Employers and Industrialists in Bulgaria to the Minister of Labour and Social Policy of the Republic of Bulgaria, available at: <http://krib.bg/bg/positions/Proekt-na-Zakon-za-trudovata-migratziya-i-trudovata-mobilnost/>

Open Letter from the Bulgarian Industrial Association to the Minister of Labour and Social Policy of the Republic of Bulgaria (07/01/2016), available at: <http://www.bia-bg.com/standpoint/view/21436/>

Open Letter from the Bulgarian Industrial Capital Association to the Chairman of the Parliamentary Commission on Economic Policy and Tourism (11/01/2016), available at: <http://parliament.bg/pub/cW/20160115122338kip-606-01-1%20-%20ZTMTM%20-%20AIKB.pdf>

Frontex (2015), Risk Analysis Network Quarterly Report: July-September 2015.

Council of Ministers (2015). Plan for the Implementation of Additional Measures in a Situation of Increased Migration Pressure on the Territory of the Republic of Bulgaria, January-December 2015

Bulgarian Helsinki Committee (2015), Annual Report on Border Monitoring in 2014.

Human Rights Watch (20 January 2016), Bulgaria: Pushbacks, Abuse at Borders. Available at <https://www.hrw.org/news/2016/01/20/bulgaria-pushbacks-abuse-borders>

New York Times (23 December 2015) Bulgarian Border Police Accused of Abusing Refugees. Available at: http://www.nytimes.com/2015/12/24/world/europe/bulgarian-border-police-accused-of-abusing-refugees.html?_r=0&module=ArrowsNav&contentCollection=Europe&action=keypress®ion=FixedLeft&pgtype=article

European Commission Press Release: Meeting on the Western Balkans Migration Route. Available at: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5904_en.htm (26 March 2015)

Frontex (2015), Risk Analysis Network Quarterly Report: September- December 2015.

Frontex, Western Balkans Risk Analysis Quarterly Report: July-September 2015.

Open Society Institute (2012): Report on Civil Monitoring in the Specialized Centers for the Temporary Accommodation of Foreigners at the Ministry of the Interior for the Period January-June 2011.

UNICEF (2015) First in Bulgaria Zona ZaKmila Opened in Montana, 14 September 2015, www.unicef.bg/bg/article/Parvata-v-stranata-Zona-ZaKmila-otvori-vrati-v-Montana/923?utm_source=G2++One-off+donors+INDV.&utm_campaign=042ad8d017-eNewsletter_9+2015&utm_medium=email&utm_term=0_62d98b0eb0-042ad8d017-306559977

Източници на български език

Отчет за стратегическите цели на Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет за 2015 г., София, достъпен на: <http://www.aref.government.bg/?cat=8>, последно посетена на 24.03.2015 г.

МВР, Месечна информация относно миграционната обстановка в Република България към месец декември 2015 г., достъпна на: http://www.mvr.bg/NR/rdonlyres/3BFDD98B-84B0-4906-96BD-52697D8CDB44/0/Mesechna_spravka_dekemvri_2015.pdf, посетена на: 21 март 2016 г.

Рамка на националния механизъм за изпълнение на ангажиментите на Република България по Решение 2015/1523/ЕС и Решение 2015/1601/ЕС (Министерски съвет, Решение № 858, 4.11.2015 г.), достъпно на: http://nsmv.mvr.bg/NR/rdonlyres/810F96A5-987C-45E9-B662-CB01B68E0B3D/0/RMS_relokaciya.pdf, последно посетена на 23 март, 2016 г.

Предпочитания по отношение на лицата, които ще бъдат преместени в Република България в изпълнение на Решение 2015/1523/ЕС и Решение 2015/1601/ЕС, достъпно на http://nsmv.mvr.bg/Dokumenti/nacionalen_mehanizum_relokaciya.htm, последно посетена на 23 март, 2016 г.

Отчет за стратегическите цели на Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет за 2015 г., София, достъпен на: <http://www.aref.government.bg/?cat=8>, последно посетена на 24.03.2015 г.

Дневник (5.0.2016) Общи учения по границата между "Гранична полиция" и военните [The border police and the Army carry out joint trainings at the border]. Available at: <http://novinite.bg/articles/107242/Obshti-ucheniya-po-granicata-mejdu-Granichna-policiya-i-voennite>

Новините (9.09.2015) Бави се довършването на оградата по границата с Турция. [The completion of the fence on the border with Turkey is delayed]. Available at: <http://novinite.bg/articles/99273/Bavi-se-dovarshvaneto-na-ogradata-po-granicata-s-Turciya>

Главна Дирекция Гранична Полиция (2014), Резюме: Анализ на Риска 2014. Може да се намери тук: http://www.nsgp.mvr.bg/NR/rdonlyres/3716D320-6080-4EC3-ADDC-41CE365FC6C6/0/Analiz_2013_FINAL.pdf

Дирекция Миграция (2016), Отчет-анализ за дейността на Дирекция "Миграция"-МВР през 2015 г. - него го пратиha от МВР, но доколкото знам май не е публичен още

Министерство на Вътрешните работи (2015) План за дейността на постоянната комисия по правата на човека и полицейска етика в МВР през 2015. https://www.mvr.bg/NR/rdonlyres/308C62C2-DA41-4C8D-87BA-39F09F3BCBCB/0/Plan_PKPCPE_2015.pdf

Министерство на Вътрешните работи (2015) Годишен отчет за дейността на постоянна комисия по правата на човека и полицейска етика в МВР 2014г. https://www.mvr.bg/NR/rdonlyres/DFCA87CA-7FB6-4A76-AEDE-52D3C1CA6D8C/0/Otchet_PKPCPE_2014.pdf